

limburgs tijdschrift voor genealogie

UITGAVE VAN DE SECTIE GENEALOGIE VAN HET LIMBURGS GESCHIED- EN OUDHEIDKUNDIG GENOOTSCHAP

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers: L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht, giro 1037880 t.n.v. L.G.O.G.
Redactie: Louis Loyensstraat 22, 6221 AK Maastricht ISSN 0169- 5177

Verschijnt tenminste één maal per kwartaal.

JAARGANG 14, NUMMER 3, SEPTEMBER 1986

FAMILIEBOEKEN

Toen ik op 22 juni de aanbieding van het boek "De Familie Crasborn. Een historisch overzicht" bijwoonde, vroeg de voorzitter van de familievereniging mij: "Verschijnen er vaker familieboeken, of is onze familie de enige die met een dergelijke publicatie komt?" Natuurlijk heb ik hem onmiddellijk gerust kunnen stellen. De boekbesprekingen en -aankondigingen in ons tijdschrift liegen er niet om: heel wat families zijn de laatste jaren in het gelukkige bezit gekomen van een gepubliceerde familiegeschiedenis, of van een familietijdschrift. Alleen al in dit nummer van het Limburgs Tijdschrift voor Genealogie kunnen wij weer familieboeken bespreken! Vaak is zo'n boek voor de auteur een levenswerk: de heer Crasborn werkt al veertig jaar aan de genealogie van zijn familie, de heer Kreijns publiceert van zijn kant het resultaat van twintig jaar genealogisch onderzoek. Niet alleen worden zodoende gigantische hoeveelheden gegevens openbaar gemaakt, ook de kwaliteit van het gepubliceerde mag doorgaans uitstekend genoemd worden.

Namens alle genealogie-beoefenaars van Limburg heb ik genoemde voorzitter dan ook kunnen mededelen dat Pierre Crasborn beslist geen "Einzelgänger" is! Hij is slechts één van de vele onderzoekers met brede historische interesse, die willen weten waar de wortels van hun familie liggen, en daartoe gestaag en methodisch gegevens verzamelen over hun voorgeslacht, en bovendien door het in druk uitgeven van hun werk, een schone dienst bewijzen aan het nageslacht. Hij is dus een echte genealoog: een amateur die beroepskwaliteit aflevert. Tot slot een oproep van de redactie. Leden van de Sectie Genealogie die in eigen beheer of anderszins een genealogie of familieboek uitgeven, kunnen in ons tijdschrift altijd rekenen op een aankondiging of boekbespreking. Voorwaarde is dan wel dat de redactie een exemplaar van het boek ontvangt; dit exemplaar wordt dan eigendom van de sectie Genealogie, en zal na verloop van enige tijd (om de verkoop alle kans te gunnen) worden gedeponereerd bij het Documentatiecentrum van de Sectie.

Inhoud van dit nummer

65. Mededelingen. Boekbespreking.
69. Vervolg op: Kwartierstaat Bouvrie-Vangangel (vervolg van 86-64); wordt vervolgd (K-Bouvrie - 23 t/m 32).
79. Vervolg op: De familie Stapelmans en Bloemen te Waubach (vervolg van 86-44); wordt vervolgd (G-Stapelmans-Bloemen - 13 t/m 18).
85. Vervolg op: Zes generaties geweer makers De La Haye (vervolg van 86-22); wordt vervolgd (G-Geweer makers De La Haye - 19 t/m 26).
93. Vervolg en slot van: Genealogische documentatie aanwezig op het Rijksarchief in Limburg (vervolg van 86-54); (D- Genealogische documentatie - 9 t/m 12).

MEDEDELINGEN

Cursussen genealogie en paleografie te Geleen

Ook dit jaar kunt u weer een cursus Genealogie en/of paleografie gaan volgen aan de Volksuniversiteit te Geleen. De cursus Genealogie (docent uw voorzitter J. Hoen) omvat 8 lessen van 20.00 - 21.30 uur en begint op dinsdag 30 september 1986. Naast de noodzakelijke achtergrondinformatie worden veel praktische tips

gegeven, waarmee zowel beginnende als gevorderde genealogen hun voordeel kunnen doen. Kosten: f. 80,-. Aansluitend begint op dinsdag 13 januari 1987 een cursus Paleografie (ontcijferen van oud schrift). Deze cursus van 12 lessen van 20.00 - 22.00 uur wordt gegeven door de Sittardse archivariissen N. Eussen en J. Kreukels. Kosten: f. 130,-. Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij de Volksuniversiteit, Groenseykerstraat 30, Postbus 335, 6160 AH Geleen, tel. 04494- 43028.

Cursussen aan de Volksuniversiteit van Maastricht

De Volksuniversiteit van Maastricht organiseert een drietal cursussen, die voor genealogen van belang kunnen zijn. De cursus genealogie, gegeven door onze hoofdredacteur Régis de La Haye, legt uiteraard een sterke nadruk op de specifieke mogelijkheden en moeilijkheden van het genealogisch onderzoek in Nederlands Limburg. De cursus is bedoeld voor hen die zich reeds met stamboomonderzoek bezig houden, of er niet onvoorbereid mee willen beginnen. Er worden 10 lessen van anderhalf uur gegeven. De cursus start op woensdag 24 september, van 20.30 tot 22.00 uur. Kosten: f. 125,- excl. lesmateriaal.

Een cursus paleografie maakt u vertrouwd met het lezen van het oud schrift. Deze cursus, gegeven door de heer J. van Rensch, van het Gemeentearchief van Maastricht, vindt plaats in 15 lessen van anderhalf uur, vanaf woensdag 4 februari 1987, van 20.30 tot 22.00 uur. Kosten f. 145,- incl. lesmateriaal.

Geheel nieuw aan de Volksuniversiteit van Maastricht is de cursus van de heer M. Smeets, oud rijksarchivaris in Limburg, getiteld: Methodiek van het historisch onderzoek. Deze cursus is bedoeld om zowel een inzicht te geven in de bronnen voor de kennis van het verleden in het algemeen, als ook om meer in het bijzonder de noodzakelijke informatie te verschaffen over de methodiek van raadpleging en bestudering van het historisch bronnenmateriaal bij uitstek, de archieven. De cursus wordt gegeven in 10 lessen van anderhalf uur, plus excursies, vanaf maandag 2 februari 1987, van 18.30 tot 20.00 uur. Kosten: f. 145,- incl. syllabus.

Voor meer informatie en inschrijvingen kan men terecht bij de Volksuniversiteit Maastricht, Sint-Pieterskade 13, 6212 AC Maastricht, tel. 043-254651.

Rectificatie

In het derde nummer van de vorige jaargang zijn op een onverklaarbare manier de bladen van de copij van het artikel "Leggerboeken van de Meursche pantschappe tot Sevenum" (blz. 85- 96 t/m 85-74) door elkaar geraakt. Deze bladzijden zullen in een komend nummer van het tijdschrift weer opnieuw (ditmaal in de goede volgorde!) worden afgedrukt.

HUIS-COMPUTER ALS HULPMIDDEL BIJ GENEALOGIE?

Sinds ik mij in 1981 met genealogie ben gaan bezighouden, zijn mijn klappers, aantekeningen, boeken etc. enorm in aantal toegenomen. Het probleem dat dan al gauw aan de dag treedt, is dat als men naar het archief gaat om nieuwe gegevens en/of aktes los te peuteren, men al gauw tussen eigen aantekeningen verdwaalt, ondanks 't feit dat 't systeem "waterdicht" is.

In 1985 deed de huiscomputer (Commodore 64) bij mij z'n intrede met o.a. de bedoeling dit apparaat daadwerkelijk als hulpmiddel bij mijn hobby te gebruiken. Bij lezingen en demonstraties van computer-gebruik bij genealogie bleek al spoedig dat deze mensen met professionele apparaten werken, die niet meer onder "huiscomputer" zijn te rangschikken. Het voordeel van deze "zwarte jongens" is dat ze 'n grotere capaciteit hebben en zeer snel werken; het nadeel echter is dat de kosten (variërend van drie- tot zesduizend gulden) voor de "gewone man" (als hobby-uitgave) geen haalbare kaart zijn. Omdat wel veel mensen over 'n huiscomputer beschikken (en in veel gevallen is dat de Commodore 64) heb ik met 'n aantal Data-base's en adresbestanden geëxperimenteerd om iets voor genealogie bruikbaar te maken. Samen met een collega is 't uiteindelijk gelukt om een programma in elkaar te breien dat aan mijn "eisen" voldoet.

Het programma dat we gebruiken is van oorsprong een database (bestemd voor tape). Per record (= blz.) zijn max. 20 regels beschikbaar zodat het mogelijk is alle nodige gegevens van één gezin direkt in een keer af te lezen (zowel op scherm als op papier).

De indeling van "naam - geboren - overleden etc" is geheel naar eigen inzicht te maken of te wijzigen.

U hoeft ook beslist geen 20 regels te gebruiken; indien U aan 15 genoeg heeft, dan kan dat ook.

Zoals reeds gezegd werken huiscomputers (met datarecorder) langzamer dan hun grotere broers. Om dit probleem op te lossen kan men enkele honderden guldens investeren in een disk-drive; echter, blijven wij bij onze datarecorder dan is dit probleem ook uit de wereld met 'n speciaal hulpprogramma waarmee in enkele seconden 'n heel bestand wordt ingelezen of weggeschreven.

Als enig nadeel resteert de beperkte geheugencapaciteit. In ons voorbeeld kan men per bestand ca. 75 records inbrengen. Door de snelle inlees-wegschrijf-tijd kunnen diverse bestanden achter elkaar op tape gezet worden, waardoor men nu snel van 't ene naar 't andere bestand kan overspringen.

Wat zijn nu de mogelijkheden met dit programma?

Invoer:

De gegevens zoals "naam, nummer, geboren, etc." (vaste gegevens) typt men eenmalig in. Bij de invoer van de variabele gegevens verschijnen de vaste gegevens automatisch op 't scherm.

Wijzigen / sorteren:

Wijzigingen kunnen gemakkelijk worden aangebracht.

Gegevens kan men sorteren; bijvoorbeeld: sorteren op regel 1: hier staat K.G.R.NR. = kwartier - generatie - registratie nr.

In het voorbeeld staat de J. voor Jamin

04. voor generatie 4

00008.00009 voor kwartiernummer 8 en 9 (man en vrouw)

In dit geval sorteert de computer alfa-nummeriek, m.a.w. nu heeft men alle personen die in 't kwartier J(amin) voorkomen bij elkaar staan in volgorde van generatie en kwartiernummer.

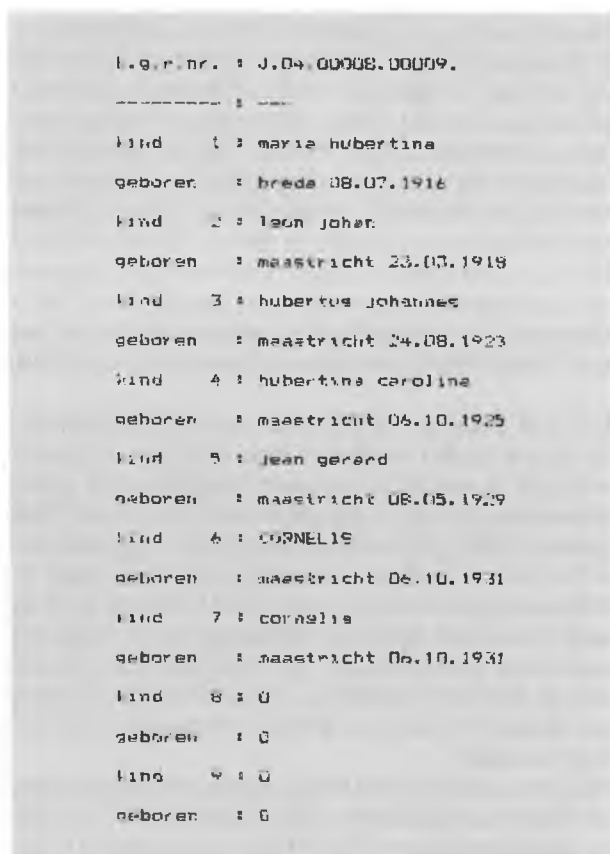
Sorteert men bv. op regel 3 (= NAAM) dan sorteert de computer de namen alfabetisch-lexicografisch.

Zoeken:

Kan men 'n bepaalde naam niet vinden dan laat men de computer zoeken en hij toont alle records waarin de gezochte naam voorkomt.

Voorbeeld 1

Voorbeeld 2

Printen:

Men wil naar het archief om ontbrekende gegevens op te sporen. Bij de invoer van de variabele gegevens heeft men de nog op te zoeken regels gemerkt met bijv. *.

Regel 20 heb ik gereserveerd om hierop te kunnen sorteren (zie voorbeeld).

noot 3: *bs (= burgerlijke stand), of

noot 3: *ka (= kerk archief), of

noot 3: *bs/*ka (beiden).

Sorteer op regel 20 en zie, voorop staan alle records met *bs, daarna *bs/*ka en als laatste *ka.

Indien men een printer bezit dan kan men één, 'n beperkt aantal of alle records laten uitprinten. (zie voorbeeld = 1 record).

Overige gegevens:

Bijv. de kinderen van een bepaald gezin. Hiervoor heb ik een sub-bestand gemaakt, (zie voorbeeld 2).

Regel 1: dit nummer is gelijk aan dat van de ouders.

Bij de gegevens van de kinderen wordt een naam in hoofdletters „geprint”. Dit kind (in het voorbeeld nummer 6) is degene die „kwartierdrager” is. In het voorbeeld is hij dus: J.03.00004.00005.

Men kan op deze wijze allerlei gegevens verwerken met deze subbestanden; hoofdzaak is wel dat men op regel 1 het nummer van de ouders gebruikt om te weten wat bij elkaar hoort.

Met het voorgaande heb ik proberen aan te tonen dat de huiscomputer wel degelijk geschikt is voor onze hobby. Mijn ervaring is dat 't snel en doeltreffend werkt.

Het is geenszins de bedoeling geweest de computer te promoten; wel om mensen op weg te helpen die op deze wijze hun gegevens willen vastleggen.

Guus Jamin

De redactie wil belangstellende lezers in de gelegenheid stellen om dit programma ook zelf te gaan gebruiken. Wie f. 5,- overmaakt op gironummer 5239349 t.n.v. J. Hoen te Beek onder vermelding „Computerprogramma kwartierstaat” krijgt binnen een paar weken de listing van het programma toegestuurd door de maker.

BOEKBESPREKING

Pierre Crasborn, De Familie Crasborn. Een historisch overzicht (Rotterdam 1986), ISBN 90-9001142-0, 247 blz., te bestellen bij G.J.C. Crasborn, De Lange Akker 170a, 6291 VS Vaals.

Op zondag 22 juni j.l. vond in Thorn de presentatie plaats van het levenswerk van Pierre Crasborn, de genealogie van zijn familie, afkomstig uit het gehucht Crasborn bij Warsage (Weerst) in de Voerstreek. Wie het boek doorbladert staat versteld van de enorme hoeveelheid gegevens die het bevat, en van de lange jaren onderzoek die voor het samenstellen van dit werk nodig waren. Na een inleidend hoofdstuk over het leven in de streken van herkomst, behandelt de auteur de oudste generaties van zijn familie. Het tweede deel wordt gevormd door een parenteel van de afstammelingen van het Thornse echtpaar Christiaan Crasborn (1813-1881) en Anna Maria Jegers (1809-1884), bijgewerkt tot de hedendaagse generaties. Een boek dat wij van harte aanbevelen aan onze leden, niet alleen zij die verwant zijn met de familie Crasborn, maar dat wij in het algemeen als voorbeeld willen stellen voor hen die hun familiegeschiedenis willen schrijven. De uitvoering (zetwerk, druk, illustraties, opmaak) is in één woord keurig. Van harte aanbevolen.

H.C.J.M. Kreijns, Uit het duister van het Verleden, deel C. 416 blz. Niet in de handel.

De kroon op het werk van bijna twintig jaar genealogisch onderzoek! Deel C van "Uit het duister van het verleden" is niet alleen de samenvoeging van de reeds gepubliceerde delen A en B, maar tevens een belangrijke uitbreiding (met zonodig correcties). Het aantal Zuid-Limburgse voorouders werd van zo'n 350 tot 650 opgevoerd. Wie in de vierhoek Meerssen - Eijgelshoven - Waldfeucht - Grevenbicht oudere voorouders zoekt, zal in dit werk wel ergens aansluiting vinden. Maar niet alleen de Limburgse takken zijn uitgewerkt, ook de Hollandse gaan zeer ver terug in het verleden. Ook hier weer respect voor het vele werk en het grondige onderzoek. De auteur heeft zijn publicatie serieus uitgewerkt: het boek is niet alleen een opsomming van kwartierstaatnummers en namen, maar alle gezinnen zijn uitgewerkt, en aangevuld met allerlei gegevens en wetenswaardigheden uit archieven, dat alles uiteraard met keurige bronvermelding. Zo hoort het. Voor de lezers van ons tijdschrift is de heer Kreijns al lang geen onbekende meer, en wij weten dat zijn studies unaniem gewaardeerd worden.

Deel A is uitverkocht. Deel B (met aanvullende gegevens op losse bladen), waarin de Hollandse, Brabantse en Middeleeuwse geslachten behandeld worden, is nog te bestellen door storting van f. 34,- plus f. 7,- portokosten op postgironummer 1314299 t.n.v. de auteur: H.C.J.M. Kreijns, Jos Habetsstraat 10, 6419 CC Heerlen. Deel C is niet in de handel, maar exemplaren worden ter beschikking gesteld van het Rijksarchief te Maastricht, het Gemeentearchief te Heerlen, het Centraal Bureau voor Genealogie te Den Haag, de Nederlandse Genealogische Vereniging te Naarden, en het Documentatiecentrum van de Sectie Genealogie van het LGOG. Een beperkt aantal, eventueel gebonden, kan door archieven of bibliotheken gekocht worden. Inlichtingen: 045-717271. Het formaat is A-4, fototechnisch vermenigvuldigd, 416 blz., meerdere registers.

Bèr Gulikers, Familiekroniek Damoiseaux (Maastricht 1985), 272 blz., verkrijgbaar bij de schrijver: A.H. Gulikers, Pres. Rooseveltlaan 122 A, 6224 CS Maastricht, tel. 043-620527, voor f. 37,- plus eventuele verzendkosten.

In eigen beheer samengesteld en uitgegeven, ziehier de genealogie van de pachters- en landbouwersfamilie Damoiseaux, die afstamt van Henricus Le Damoiseaux, successievelijk getrouwd met Maria Grandjean en Johanna Delnoye. Het bleek niet mogelijk de (vermoedelijk Waalse) afkomst van deze oudste voorvader te achterhalen. Gezien deze onzekerheid was het in de inleiding dan ook overbodig te "filosoferen" over de herkomst van de familienaam, en een dubieus familiewapen af te beelden dat door Van de Venne uit Rietstap geplukt werd. Na dit voorbehoud, verder niets dan lof voor de gedegen inhoud en de keurige verzorging van het boek.

62. Jacobus Henricus Heunders, ged. Noorbeek 17-12-1786, olieslager, molenaar, overl. St. Pieter 14-1-1858, tr. ald. 24-8-1809
63. Maria Catharina Jeuken, ged. Maastricht (St. Nic) 22-1-1791, overl. St. Pieter 14-4-1863.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
1. Maria Margaretha, geb. St. Pieter 17-4-1809 (voorechtelijk), tr. Joannes Theunissen, woonachtig te Oud-Vroenhoven.
 2. Joannes, geb. St. Pieter 26-10-1813.
 3. Pieter, geb. Maastricht 29-3-1816.
 4. Maria Catharina, geb. Maastricht 19-7-1817, tr. Pieter Bruls, woonachtig te Heer.
 5. Catharina, geb. Maastricht 9-8-1820 (zie 31).
 6. Maria Anna Hubertina, geb. St. Pieter 18-12-1822, tr. Jos Schepers, woonachtig te Maastricht.
 7. Anna Elisabeth, geb. St. Pieter 22-3-1825, tr. Pieter Moers.
 8. Jacobus Henricus Hubertus, geb. St. Pieter 23-2-1827.
 9. Petrus Hubertus, geb. St. Pieter 16-10-1829.

Zij woonden aan de Jeker te St. Pieter. Vermoedelijk zal hij op de Nekummermolen werkzaam zijn geweest. Verder wordt met olieslager en molenaar waarschijnlijk hetzelfde bedoeld. Olie werd destijds in een molen gefabriceerd.

Van ca. 1814 tot 1821 woonden zij te Maastricht en wel in de Heijestraat. Hij was daar eveneens in het molenaarsvak werkzaam.

OUDGROOTOUDERS

64. Joannes Bouvrie (Boverie), ged. Maastricht (St. Nic) 7-6-1764, kleermaker, overl. ald. 13-2-1833, tr. ald. 16-9-1792
65. Henrica Hensen (Hensel), ged. Maastricht (St. Jac) 15-1-1773, overl. ald. 31-3-1825.
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht geboren c.q. gedoopt:
1. Joannes Henricus, ged. (St. Nic) 19-8-1793 (get. Joannes Henricus Hensen en Maria Catharina Orban), overl. ald. 1-5-1796.
 2. Franciscus Joannes Josephus, ged. (St. Nic) 1-6-1796 (get. Joannes Josephus Boverie en Anna Florentina Portoy), kleermaker, overl. ald. 18-12-1844, tr. 1. ald. 21-4-1831 Maria Anna Wilkenhuizen, tr. 2. ald. 15-2-1838 Joanna Meertens.
Hij had geen mannelijke afstammelingen.
 3. Petrus Josephus, geb. 9-2-1799, tabakswerker, overl. ald. 15-7-1881, ongehuwd.
 4. Jean Henri, geb. 19-1-1802, overl. ald. 24-1-1802.
 5. Jean Henri, geb. 25-5-1804, overl. ald. 1-8-1804.
 6. Sophie, geb. 16-12-1805, overl. ald. 10-1-1806.
 7. Martin, geb. 16-3-1807, overl. ald. 1-1-1808.
 8. Martin, geb. 26-12-1808, overl. ald. 1809.
 9. Jean, geb. 10-4-1811, overl. ald. 2-6-1811.
 10. Martin, geb. 9-11-1812 (zie 32).

De Maastrichtse tak Bouvrie stamt van deze Joannes af. Dit echtpaar woonde o.a.: Capucijnenstraat, Place André, Marché aux Couchons en Rue Cazerne de Bois-Le-Duc (Boschbarakken). De kinderen Franciscus Joannes Josephus en Petrus Josephus voerden de naam Boverie. Martin echter noemde zich Bouvrie. Ook thans wordt door oudere Maastrichtenaren de naam Bouvrie nog steeds als Boverie uitgesproken.

66. Joannes Signet, ged. Maastricht (St. Mart) 15-2-1794, zakdrager, overl. ald. 27-2-1867, tr. ald. 22-6-1815
67. Maria Theresia van Rijsselt, ged. Maastricht (St. Mart) 15-5-1793, overl. ald. 24-10-1878.
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht geboren:
1. Joannes Henricus, geb. 14-4-1816.
 2. Maria Barbara, geb. 6-11-1817 (zie 33).

Het betreft hier weer een 100% Wijcker familie. Opvallend voor die tijd is dat zij slechts twee kinderen bezaten. Joannes was zakdrager van beroep d.w.z. los werkman, die zakken draagt en schepen lost. Zij woonden achtereenvolgens op het Grachtje en in de Grachtstraat.

68. Joannes Hubertus Spielmans, ged. Geilenkirchen (Dld) 11-12-1783, kleermaker, overl. Maastricht 17-8-1838, tr. ald. 15-1-1807

69. Maria Schefman, (vermoedelijk) ged. Maastricht (St. Mart) 2-1-1784, overl. . . . nà febr. 1848 en vóór 19-6-1850.

Uit dit huwelijk zijn te Maastricht geboren:

1. Petrus, geb. 16-10-1807, overl. ald. 1809.
2. (Sophia) Félicité, geb. 24-2-1809.
3. Carolina, geb. 8-5-1811.
4. Mathias, geb. 4-2-1813 (zie 34)
5. Petrus, geb. 17-4-1815.
6. Maria Helena, geb. 1-2-1817.
7. Jan Willem, geb. 1-7-1821.
8. Helena Maria, geb. 18-6-1823.
9. Pieter, geb. 5-4-1825.
10. Hubertus, geb. 18-11-1828.

Bij het sluiten van het huwelijk was J.H. Spielmans te Berg (Berg en Terblijt?) woonachtig. De doop van Maria Schefman staat niet geregistreerd in de doopregisters van de St. Martinuskerk.

Na hun huwelijk woonden zij afwisselend aan de Oeverwal, Wijcker Pastoorstraat en Rechtstraat. Hun kinderen werden niet altijd met dezelfde achternaam ingeschreven. De naam varieert: Speelman, Spielmans, Speulmans en Spilmans.

70. Petrus Stols, ged. Maastricht (St. Mart) 21-3-1769, wolspinner en leidekker, overl. ald. 29-12-1844, tr. met
71. Anna Maria Vrouwenraeds, ged. Sweijkuizen 22-5-1779, overl. Maastricht 2-8-1849.

Uit dit huwelijk zijn te Maastricht geboren:

1. Henricus 4-5-1801.
2. Maria Catharina, geb. 15-9-1803, tr. Servatius Dietbreker, kleermaker.
3. Anna Elisabeth Mechtilde, geb. 3-11-1805, tr. Petrus Jongen, oudkleerkoper.
4. Willem, geb. 4-2-1809.
5. Maria Judith, geb. 23-7-1812 (zie 35).
6. Andreas, geb. 11-11-1816.
7. Maria Gertrudis, geb. 15-2-1821, tr. Willem Koninx, kleermakersgezel.

Waar zij hun huwelijk sloten is tot heden onbekend. De registers van Schinnen, Maastricht, Geleen e.o. zijn, zonder succes nagegaan. De vader van Petrus Stols was koopman van beroep; het gezin woonde behalve te Maastricht, nog te Grave, 's Hertogenbosch en Breda. Het is mogelijk dat zij in een van deze plaatsen gehuwd zijn. Het gezin Stols-Vrouwenraeds woonde eerst aan de Varkensmarkt. Vervolgens wordt rond 1803 naar de Oeverwal verhuisd. Uit de Memorie van Successie blijkt dat zij verschillende huizen bezaten namelijk: één huis in de Bokstraat en drie naast elkaar staande huisjes in de Koekschrouwstraat.

72. Henricus Laurentius Nijpels, ged. Maastricht (St. Jac) 1-12-1736, slager, overl. ald. 25-12-1800, tr. 1. ald. (St. Jac) 24-11-1755 Maria Gertrudis Nijst (Niest), tr. 2. ald. (St. Nic) 4-6-1786
73. Elisabeth Lahoye (Lahaut-Lahoo), ged. Heugem 2-8-1754, overl. Maastricht 14-1-1814.

Uit het eerste huwelijk zijn te Maastricht gedoopt:

1. Henricus, ged. (St. Cath) 16-10-1757 (get. Henricus Nijpels en Maria Elisabeth Mares), beenhakker, overl. ald. 16-12-1819, tr. ald. (St. Nic) 6-10-1782 Eleonora Nijpels, ged. ald. (St. Jac) 11-12-1733, overl. ald. 22-8-1816, dr. van Laurentius en Christina Nijst.
2. Dionysius, ged. (St. Cath) 8-5-1759 (get. Dionysius Nijst en Agnes Bosch), overl. ald. 11-8-1798, tr. ald. (St. Nic) 27-4-1783 Maria Mechtildis Mares.
3. Cornelia Mechtildis, ged. (St. Nic) 24-8-1761 (get. Wilhelmus Nijst en Maria Cornelia Nijpels).
4. Maria Lutgardis, ged. (St. Nic) 31-12-1763 (get. Dionysius Nijpels en Maria Elisabeth Nijst), overl. ald. 16-5-1821, tr. ald. (St. Nic) 7-11-1784 Laurentius Nijst.
5. Maria Agnes, ged. (St. Nic) 20-9-1765 (get. Jacobus Dominicus Nijpels en Maria Agnes Nijpels), begr. ald. 9-12-1765.
6. Petrus, ged. (St. Nic) 18-12-1766 (get. Petrus Nijpels en Catharina Nijst), slager, overl. ald. 5-5-1809, tr. 1. ald. (St. Nic) 17-10-1790 Maria Cornelia Breuls, tr. 2. ald. 23-2-1802 Jeanne Josepha Philippar.
7. Egidius Sebastianus, ged. (St. Nic) 20-1-1769 (get. Egidius Christianus Raedts en Anna Gertrudis Nijst), begr. ald. 15-1-1771.

Uit het tweede huwelijk zijn te Maastricht (St. Nic) gedoopt:

8. Anna Antonia, ged. 13-6-1787 (get. Reinerus Bronckers en Anna Vandenbooren), tr. 1. ald. 7-10-

- 1812 Pierre Guillaume Daemen, tr. 2. ald. 20-7-1815 Reinier Nijst, beenhakker, zn van Willem en Anna Maria Hellinks.
9. Barbara, ged. 8-6-1789 (get. Franciscus Lahoo en Barbara Caris), vleeshouster, tr. ald. 8-6-1815 Petrus Kicken, ged. Heer 7-5-1792, kleermaker, zn van Godefridus en Barbara Engwegen.
 10. Dionisius Henricus, ged. 4-7-1791 (get. Dionisius Nijpels en Maria Lahoo), kleermaker, gepensionneerd sergeant, overl. ald. 24-11-1843, tr. 1. ald. 17-4-1820 Christina Dorothea Grunewald, ged. ald. 30-4-1795, dr van Johan David en Elisabeth Beudel; tr. 2. Anna Maria Herbst; tr. 3. ald. 24-10-1839 Maria Catharina Daemen, geb. ald. 4-2-1798, dr van Joannes Michael en Anna Catharina Weustenraed.
 11. Maria Ida, ged. 19-3-1794 (get. Petrus Nijpels en Ida Theunissen), wollenaaster, overl. ald. 5-4-1867, tr. ald. 30-11-1815 Petrus Servatius Saan, ged. ald. 29-4-1790, kleermaker, zn van Matthias en Maria Gertrudis Desmard.
 12. Eleonore, geb. 15-11-1796.
 13. Henricus, geb. 21-1-1799.

Op 21 april 1757 huurt Henricus Laurentius Nijpels een huis in de Gubbelstraat. De achteruitgang van dit huis is in de Kleine Gracht. Enige jaren later begint hij een slagerij in de Smedenstraat. Bijna al zijn kinderen gingen eveneens in het slagersvak.

Wapen van de familie Nijpels
(overgenomen uit Genealogie Nijpels)

Gevierendeeld: I in goud een rode groengepunte roos op groene stengel waaraan twee bladeren van hetzelfde. II in rood een zilveren halfaanziende ossekop met hals. III in rood drie gouden lelies. IV in blauw een stappend schaap van zilver.

Enkele familieleden voerden een doorsneden wapen, waarbij kwartier II en IV niet voorkomen. De tak die in de Belgische adelstand is verheven, voert het eerst beschreven wapen met als devies: "Par Dieu et pour le Roi". De ossekop en het lam wijzen op het vleeshouwersgilde waarvan een aantal familieleden lid was.

74. Joannes Adamus Eichsfelder (Eijsvelder), ged. Hünfeld 23-1-1763, muzikant, overl. 's Hertogenbosch 23-10-1815, tr. Grave 2-11-1791
75. Maria Gertrudis Klabbers (Klappers), ged. Grave 27-6-1768, overl. ald. 8-11-1858.
Uit dit huwelijk zijn te Grave gedoopt:
 1. Joannes Philippus, ged. 7-11-1791.
 2. Arnolda Petronella, ged. 3-4-1793.
 Verder zijn te 's Hertogenbosch gedoopt:
 3. Maria Petronella, ged. (St. Jan) 25-4-1796 (get. Michael va Horen en Maria van Gemert).
 4. Joanna Helena, ged. (St. Jan) 10-8-1797 (get. Joannes Krens en Helena van Gemert).
 5. Maria Francisca, ged. (St. Jac) 12-7-1799 (get. Franciscus Boekers en Maria van Horen) (zie 37).
 6. Henricus Antonius, ged. (St. Jan) 5-9-1801 (get. Henricus Antonius Simons en Gertrudis Klappers).
 7. Philippus Adam, ged. (St. Jan) 17-4-1804 (get. Michael van Horen en Catharina van Lunen).
 8. Johannes Henricus Michael, ged. (St. Jan) 14-3-1806 (get. Joannes Michael Chivanck en Henrica Hartman), overl. Grave 14-10-1819.

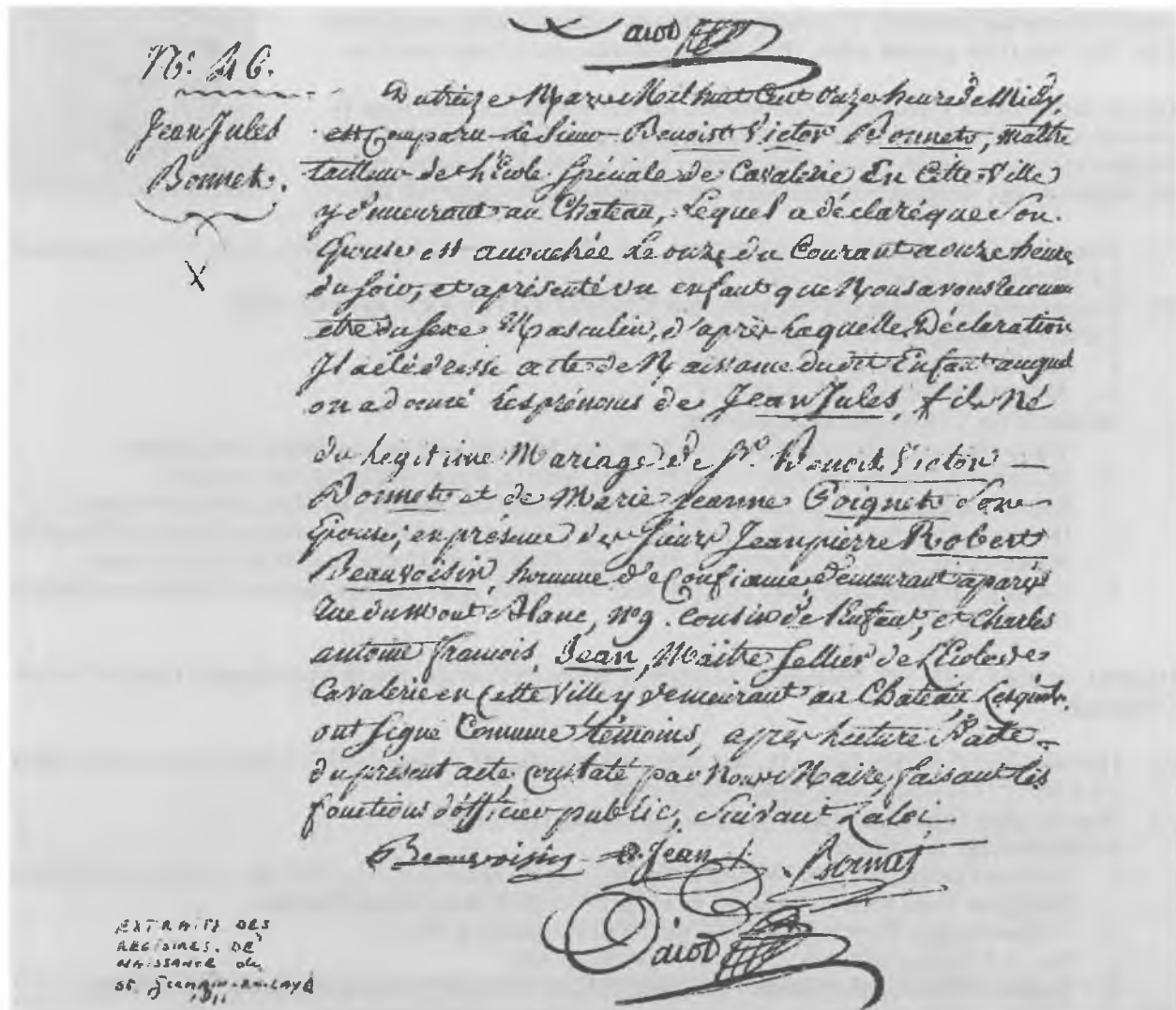
Hünfeld, de plaats waar J.A. Eichsfelder is geboren, is een klein dorp nabij de bisschopstad Fulda in Noord-Duitsland.

76. Henricus Justus Maximilianus de Ben (Deben-Dubien), ged. Vijlen 5-4-1773, landbouwer, overl. Heer 13-1-1833, tr. (vermoedelijk) Mechelen ± 1798
77. Maria Sophia Slotmakers (Schlösmächer), overl. Heer 1-4-1848.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
 1. Carolus Godefridus, geb. Wittem 2-2-1799 en ged. Mechelen 7-2-1799 (get. Carolus Godefridus Deben en Anna Elisabeth Sehen), tr. Heer 29-4-1829 Anna Maria Weebels.
 2. Catharina, geb. Montzen (B) 1802, in 1833 dienstmeid te Breust.
 3. Petrus Josephus, geb. Noorbeek 20-4-1803 (zie 38).
 4. Joannes Willem, geb. Wittem 7-10-1805, tr. Heer 14-10-1831 Anna Catharina Machillesen.

- 5. Henricus Theodorus, geb. Wittem 14-1-1807, ged. Mechelen 15-1-1807 (get. Carolus Theodorus van Wintendorf i.p.v. Theodorus Cüsters en Maria Catharina Curvers), in 1833 woont hij in Cadier en Keer.
- 6. Maria Joanna, ged. Mechelen 1-1-1809 (get. Mathias Schlosmacher en Joanna Priem), in 1833 woonachtig te Richelle (B).

Door het ontbreken van de D.T.B.-registers van Vijlen is de doopacte van Maria Sophia Slotmakers niet te vinden.

- 78. Joannes Guilielmus Schillin(c)x (Schillings), ged. Heer 19-2-1765, overl. ald. 19-7-1816, tr. Maastricht (St. Cath) 25-8-1793
- 79. Maria Elisabeth Mathijssen (Thijssen(s)), ged. Heugem 6-4-1763, overl. Heer 17-9-1836.
Uit dit huwelijk zijn gedoopt:
 - 1. Mathias, ged. Maastricht (St. Nic) 8-10-1793 (get. Gerardus Thijssen i.p.v. Mathias Thijssen en Mechtildis Gulix), tr. Heer 25-10-1816 Maria Steins.
 - 2. Lucia, ged. Heer 1-4-1801 (get. Wilhelmus van Promeren i.p.v. Nicolaas Spronck en Anna Maria Waber) (zie 39).
- 84. Benoit Victor Bonnet, ged. Romans-sur-Isère (Fr) 23-3-1774, meester-kleermaker bij de speciale school van de cavalerie te Sainte-Germain-en-Laye (Fr), tr.
- 85. Marie Jeanne Doignet.
Uit dit huwelijk is te St. Germain-en-Laye (Fr) geboren:
 - 1. Jean Jules, geb. 11-3-1811 (zie 42).

Ten tijde van de geboorte van Jean Jules woonde het echtpaar Bonnet-Doignet in het kasteel van St. Germain-en-Laye. Waarschijnlijk was in dit kasteel de speciale cavalerie school van het Franse leger gehuisvest. Als getuige bij de aangifte van de geboorte treedt onder meer op: Jean Pierre Beauvoisin, "homme de Confiance", woonachtig te Parijs en neef van de boreling.

Romans, de plaats waar Benoît Victor Bonnet werd geboren, is gelegen in het departement Drôme, circa 100 km ten zuiden van Lyon.

De bovengenoemde school werd 1 augustus 1814 opgeheven.

86. François Placide Michel Ignace Förster, ged. Luzern (Zw) 26-9-1777, kapitein bij het Zwitsers regiment Rüttimann, overl. Nimes (Fr) 20-12-1832, tr. 1. Luzern (Zw) 4-8-1806 Maria Jakobea Dolder, tr. 2. ald. 20-4-182
87. Francisca Balthazar, ged. Luzern (Zw) 20-8-1783, overl. ald. 17-4-1852.
Uit het eerste huwelijk zijn te Luzern gedoopt:
1. Andres, ged. 29-4-1807.
 2. Joseph Anton, ged. 21-12-1808.
 3. Joseph Ludwig, ged. 29-7-1810.
- Uit het tweede huwelijk zijn te Luzern gedoopt:
4. Maria Antonia Josepha, ged. 7-1-1813 (zie 43).
 5. Maria Elisabeth, ged. 10-12-1813.
 6. Franz Placid, ged. 27-12-1814.
 7. Joseph Emanuel, ged. 17-5-1816.
 8. Joseph Anton, ged. 10-7-1817.
 9. Felix Karl, ged. 5-12-1818.
 10. Maria Antonia, ged. 18-7-1821.

De eerste echtgenote van François Placide Michel Ignace Förster (zijn roepnaam is Placide) overlijdt 31-1-1812 te Luzern. Reeds drie maanden later hertrouwt hij. Hij overlijdt later te Nimes (Fr) in de Rue de Turenne. Als echtgenote wordt dan genoemd: Françoise Meyer. Meyer is echter de naam van zijn schoonmoeder.

88. Godefridus Tijssen (Tissen), ged. Beesel 24-5-1758, landbouwer, overl. ald. 23-1-1814, tr. ald. 14-4-1785
89. Margaretha Gera(a)ts (Gerits), ged. Beesel 3-9-1760, overl. ald. 29-3-1828.
Uit dit huwelijk zijn te Beesel gedoopt:
1. Aldegondis, ged. 30-1-1786 (get. Petrus Gerits en Elisabeth Naus).
 2. Mathias, ged. 27-3-1788 (get. Josephus Meuten en Petrus Neeten).
 3. Petrus, ged. 12-5-1790 (get. Hendricus Gerats en Gertrudis Tijssen), jong overleden.
 4. Petronella, ged. 22-3-1793 (get. Joannes Wilms en Aldegondis Gerits), overl. 13-7-1795.
 5. Joanna, ged. 3-5-1796 (get. Jacobus Ruth en Gertrudis Gerats).
- Te Bracht (Dld) is gedoopt:
6. Gerardus, ged. 21-11-1799 (get. Joannes Wintgens en Hendrina Tijssen) (zie 44).
- Verder is weer te Beesel geboren:
7. Hendricus, geb. 8-8-1804.

Zij woonden op de Reuver te Beesel en bezaten aldaar diverse weiden en landerijen. Vermeldenswaard is nog dat bij de geboorte van Godefridus, Petronella Leenkens als moeder staat vermeld. Hier moet de pastoor een fout hebben gemaakt, want zijn moeder heette Willems.

90. Wilhelmus Claessen, ged. Beesel 14-2-1767, akkerman, overl. ald. 6-12-1833, tr. 2. ald. 11-6-1809 Hendrina Janssen, tr. 1. ± 1801
91. Maria Anna B(e)urskens, ged. Beesel 15-10-1772, overl. ald. 28-2-1808.
Uit het eerste huwelijk zijn te Beesel geboren:
1. Joanna, geb. 20-1-1802 (zie 45).
 2. Agnes, geb. 6-10-1803.
 3. Anna Maria, geb. 1-11-1806.
 4. Michel, geb. 25-2-1808, akkerman.
- Uit het tweede huwelijk zijn te Beesel geboren:
5. Hubert, geb. 1-1-1810, arbeidersknecht.
 6. Jean, geb. 27-8-1811, arbeidersknecht.

Wilhelmus Claessen bezat een stuk akkerland te Beesel, groot 15 roeden en 82 ellen.

92. Mathias Pijls (Piels-Pils), ged. Wessem 29-4-1770, klompenmaker, landbouwer, tuinder en bakker, overl. ald. 22-5-1848, tr. ald. 12-12-1801
93. Anna Maria Ruijten (Reuten), ged. Maasbracht 26-7-1775, overl. Wessem 14-12-1847.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
1. Maria Elisabeth, geb. Roermond 5-4-1802, tr. Wessem 14-4-1831 Gerardus de Neer.
 2. Joannes Renier, geb. Wessem 3-12-1804 (zie 46).
 3. Herman, geb. Roermond 19-11-1807, in 1848 dagloner te Waldniel (Pruisen).
 4. Renier, geb. Roermond 23-9-1810.
 5. Renier, geb. Roermond 18-7-1813.
 6. Henricus, geb., in 1848 dienstknecht te Roermond.
 7. Petrus, geb. Roermond 19-9-1816, in 1848 schrijnwerker te Wessem.
 8. Christiaan, geb. Kessenich (B) 24-12-1819, in 1848 dienstknecht te Roermond, tr. ald. 29-5-1866 Margaretha Elisabeth Hubertina Fleischman.

Te Roermond woonde dit echtpaar in de buurtschappen Röer en Hattem. Zoals blijkt uit de geboorteplaatsen van hun kinderen zijn zij diverse malen verhuisd. Ook de beroepen van Mathias waren uiteenlopend van aard. Zij hieten een huis met tuin na gelegen te Wessem.

94. Henricus Coolen (Kolen), ged. Thorn 9-2-1770, pachter en lid der Raad, overl. Ittervoort 12-2-1829, tr. Thorn 19-6-1792
95. Maria Steijvers, ged. Thorn 18-12-1771, overl. Ittervoort 1-3-1818.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
1. Henricus, ged. Thorn 14-5-1793 (get. Henrius Kolen en Gertrudis Rega).
 2. Mathias, ged. Thorn 14-12-1795 (get. Cornelius Steijvers en Maria Minnesen, echtg. van Henricus Kolen).
 3. Anna Catharina, ged. Thorn 11-6-1798 (get. Mathias Steijvers en Gertrudis Kolen).
 4. Cornelius, geb. Ittervoort 16-8-1801.
 5. Maria Ida, geb. Ittervoort 11-9-1804 (zie 47).
96. Joannes van Gangel(t), ged. St. Pieter 2-10-1751, overl. ald. 1-5-1803, tuinder, tr. ald. 12-2-1775
97. Maria Elisabeth Theunissen, ged. St. Pieter 2-8-1746, overl. ald. 6-4-1803.
Uit dit huwelijk zijn te Sint Pieter gedoopt:
1. Wilhelmus, ged. 25-12-1775 (get. Wilhelmus Vangangelt en Maria Jorissen) (zie 48).
 2. Anna Maria, ged. 5-4-1777 (get. Joannes Theunissen en Anna Vangangelt).
 3. Maria Catharina, ged. 21-6-1778 (get. Christianus Theunissen en Maria Vangangelt).
 4. Joannes, ged. 20-11-1782 (get. Petrus Hamelers en Maria Theunissen).
 5. Christianus, ged. 20-7-1785 (get. Joannes Willems en Joanna Laest).
 6. Maria Anna, ged. 22-2-1788 (get. Gerardus Rosier i.p.v. Antonius Roborg en Maria Anna Vangangelt).
 7. Elisabeth, ged. 1-8-1790 (get. Michael Janssen en Maria Anna Henderix), overl. ald. 13-8-1790.
98. Christianus Jans(s)en, ged. St. Pieter 22-3-1749, tuinder, overl. ald. 27-4-1814, tr. 2. ald. 16-7-1786 Maria Helena Hamelers, tr. 1. Luik 5-2-1776
99. Margaretha Dubaer (Dubaar-de Bare), ged. Amby 5-2-1751, begr. St. Pieter 27-10-1785.
Uit het eerste huwelijk zijn te Ambij gedoopt:
1. Christianus, ged. 24-4-1773 (voorechtelijk), tuinder, overl. St. Pieter 5-1-1847, tr. Oud-Vroenhoven 13-4-1809 Agnes Devens.
 2. Sophia, ged. 10-5-1776 (get. Adamus Vossen i.p.v. Michael Janssen en Maria Elisabeth Dubaer).
- Verder zijn te St. Pieter gedoopt:
3. Joanna Maria, ged. St. Pieter 30-1-1778 (get. Michael Janssen en Joanna Dubaer), overl. ald. 23-1-1855, tr. ald. 13-9-1804 Christianus Janssen (zie 196.4).
 4. Maria Catharina, ged. 10-9-1779 (get. Petrus Dubaer en Maria Catharina Miessen) (zie 49).
 5. Maria, ged. 12-1-1781 (get. Mathias Janssen en Maria Agnes Spoorix).
 6. Maria Cornelia, ged. 18-12-1782 (get. Christianus Hamelers en Maria Catharina Hamelers).
 7. Anna Margaretha, ged. 8-8-1784 (get. Christianus Vandebroek en Maria Prick).
- Uit het tweede huwelijk zijn te St. Pieter gedoopt:
8. Michael, ged. 13-2-1787 (get. Michael Janssen en Helena Hamelers).
 9. Martinus, ged. 7-3-1789 (get. Christianus Hamelers en Maria Catharina Miessen).
 10. Leonardus, ged. 12-4-1790 (get. Leonardus Janssen en Maria Anna Hamelers).

11. Nicolaus, ged. 2-12-1792 (get. Nicolaus Janssen en Lucia Janssen).
12. Petrus, ged. 12-6-1796 (get. Petrus Hamelers en Maria Anna van Gangelt).

Mogelijk zijn er nog meer kinderen uit het tweede huwelijk geboren; de burgerlijke stand is door mij echter niet gecontroleerd.

De tweede echtgenote, Maria Helena Hamelers, was een dochter van Martinus Hamelers en Helena Hamelers (zie 112/113) en dus een zuster van Petrus Hamelers (zie 56).

Opvallend is dat de doop van de twee oudste kinderen uit het eerste huwelijk en het eerste huwelijk zelf zowel in de D.T.B.- registers van Ambij als St. Pieter staan geregistreerd.

100. Joannes Potmans, ged. St. Geertruid 7-9-1768, landbouwer en schaapherder, overl. ald. (Eckelrade) 1-3-1837, tr. ald. 21-11-1790
101. Maria Agnes Franssen, overl. Breust (Eckelrade) 22-11-1822.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
 1. Maria Agnes, ged. St. Geertruid 17-11-1791 (get. Egidius Potmans en Lucia Spits i.p.v. Alexandrina Dolheys), tr. Gerard Dewarrimont.
 2. Maria Catharina Alexandrina, ged. St. Geertruid 3-12-1793 (get. Mathijs Thijs en Maria Agnes Potmans), tr. Willem Debaar, woonde in 1837 te Maarland.
 3. Egidius, geb. Eckelrade 12-1-1798 (zie 50).
 4. Joannes, geb. Breust 15-12-1803, werkman te Eckelrade.
 5. Anna, geb. Breust 6-3-1809.

De nalatenschap van Joannes Potmans bestond uit een huis te Eckelrade, een stuk land te Rijkholt en een stuk land te Gronsveld.

102. Joannes Paquay, ged. Breust 23-5-1774, dagloner, overl. Eijsden 6-6-1809, tr. ald. 22-4-1800
103. Catharina Brassin(e) (Brassinne-Brassing), overl. Eijsden 29-1-1815.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
 1. Maria, ged. Breust 13-10-1800 (get. Joannes Brassin en Maria Paquay) (geb. 12-10-1800) (zie 51).
 2. Joannes.
 3. Matthias, ged. Breust 14-11-1806 (get. enricus Paquay i.p.v. Renerus Paquay en Margaretha Francot i.p.v. Maria Heris).
 4. Maria Catharina, ged. Breust 11-9-1809 (get. Mathias Paquay en Maria Brassin), overl. 8-12-1809.

Maria Catharina Brassin zou volgens de huwelijksacte op 17-1-1773 te Eijsden geboren zijn. De doop is echter niet te vinden.

104. Wilhelmus Josephus Mickenie (Micchine-Mickini-Mickenee-Micqunee), ged. Maastricht (St. Mart) 19-3-1760, leidekker, overl. ald. 29-8-1805, tr. ald. 26-6-1789
105. Anna (Maria) Catharina Kemp, ged. Maastricht (St. Jac) 25-10-1759, overl. ald. 1-7-1830 (tr. 1. Maastricht (Ned. Herv.) 21-1-1780 en (St. Cath) 13-2-1780 Joh. Christ. Ernst).
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht (St. Mart) gedoopt:
 1. Anna Maria, ged. 6-5-1790 (get. Egidius Mickini en Anna Maria Willems).
 2. Elisabeth, ged. 7-10-1791 (get. Joannes Kemp en Elisabeth Kemp).
 3. Petrus, ged. 11-9-1794 (get. Petrus Kemp en Maria Roulaard) (zie 52).
 4. Gaspar, geb. 3-10-1797.
 5. Chrétien, geb. 7-4-1799.

Zij woonden te Wijck in de Ruitenstraat, Stenen Wal en de Waterpoort. Anna Catharina Kemp, ook wel Maria Catharina genoemd, was breister van beroep. Uit haar eerste huwelijk met Johan Christiaan Er(e)nst werd één zoon geboren namelijk: Johan Balthazar Erenst, ged. Maastricht (St. Cath) 13-2-1780. Getuigen bij deze doop waren; Joannes Balthazar Kemp (vader van Anna Catharina) en Catharina Margaretha Peetsholt (grootmoeder van Anna Catharina).

106. Joannes Leonardus Curfs (Ceurfs), ged. Nuth 12-5-1768, overl. na 1820, tr. ald. 8-11-1791
107. Anna Elisabeth Bouts, ged. Nuth 18-5-1767, overl. ald. 18-9-1815.
Uit dit huwelijk zijn te Nuth gedoopt:
 1. Anna Catharina, ged. 8-2-1792 (get. Joannes Petrus Houben i.p.v. Leonardus Curfs en Maria Catharina Bouts).

2. Joannes Leonardus, ged. 24-7-1793 (get. Leonardus Curfs en Helena Curfs i.p.v. Joanna Castoors).
3. Joannes Wilhelmus, geb. 26-3-1796, ged. 27-3-1796 (get. Joannes Wilhelmus Curfs en Maria Catharina Bouts i.p.v. Mechtildis Bouts).
4. Maria Helena, ged. 19-2-1798 (get. Joannes Petrus Houben i.p.v. Joannes Petrus Voorjans en Helena Curfs) (zie 53).
5. Hubertus, geb. 30-8-1799, ged. 31-8-1799 (get. Hubertus Meulenberg en Theresia Curfs).

Zij woonden in de buurtschap Grijze grubben.

Anna Elisabeth was een onwettig kind; bij haar doop wordt als vader genoemd: Joannes Curfs (gehuwd) uit Grijze grubben.

108. Joannes Engelen, geb. Lanaken (B) 23-11-1787, ged. 24-11-1787, dagloner, overl. Maastricht 20-5-1849, tr. ald. 19-3-1808
109. Maria Catharina Everaerts, ged. Maastricht (St. Cath) 20-11-1780, overl. ald. 4-5-1853.
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht geboren:
 1. Hubert, geb. 2-2-1814 (zie 54).
 2. Catharina, geb. 16-11-1819.
 3. Joannes, geb. 3-2-1824, opperman.

Joannes Engelen werd op jonge leeftijd wees; bij het overlijden van zijn vader was hij 16 dagen oud. Toen zijn moeder overleed was hij juist 7 jaar geworden.

110. NN

111. Catharina Vanbergen (van Bergum), ged. Harlingen 28-1-1777, overl. Maastricht 28-12-1815 (tr. Jan Persoon).
Als onwettig kind is te Harlingen geboren:
 1. Regina van Bergum, ged. 29-3-1805 (get. Regina van Bergum) (zie 55).

Na haar overlijden, zij was inmiddels weduwe van Jan Persoon, kwam haar dochter in het gezin van haar zuster Regina (Richtje). Deze was gehuwd met Willem Dresen. Deze familie woonde in de Koekschrouwstraat te Maastricht, dezelfde straat waar Catharina met haar dochter reeds woonde.

112. Martinus Hamelers, ged. St. Pieter 19-9-1705, begr. ald. 27-11-1779, tr. 1 ald. 11-9-1740 Joanna Henisse (Henuse), tr. 2 ald. 25-5-1755
113. Helena Hamelers, ged. St. Pieter 21-8-1723, overl. ald. 16-1-1804.
Uit het eerste huwelijk zijn gedoopt:
 1. Elisabeth (onwettig), ged. Maastricht (St. Nic) 10-2-1734 (get. Philippus Jacobs en Joanna Dubois).
 2. Martinus, ged. St. Pieter 3-5-1742 (get. Joannes Hameleers en Ida van de Boorn).
 3. Walterus, ged. St. Pieter 22-4-1744 (get. Thomas Hameleers en Catharina Thuijs).
 Uit het tweede huwelijk zijn te St. Pieter gedoopt:
 4. Maria Elisabeth, ged. 27-2-1756 (get. Thomas Hamelers en Maria Hamelers)
 5. Maria Anna, ged. 7-6-1757 (get. Joannes Hamelers en Anna Maria Hamelers).
 6. Maria Catharina, ged. 24-12-1758 (get. Hubertus Eijssermans en Catharina Comans).
 7. Anna Helena, ged. 9-3-1760 (get. Wilhelmus v/d Biesen en Anna Hamelers) (zie ook 98).
 8. Christianus, ged. 10-6-1761 (get. Michael Janssen en Maria Anna Eijssermans).
 9. Maria Agnes, ged. 15-6-1764 (get. Robertus Herbe en Anna Jansen).
 10. Petrus, ged. 6-7-1767 (get. Christianus Miesen en Anna Maria Isermans) (zie 56).

114. Henri Joseph Bonhomme, wolspinner, overl. Maastricht 19-11-1811, tr.

115. Maria Catharina Nitten, geb. 's Gravenvoeren (B), overl. Maastricht 10-5-1803.
Uit dit huwelijk zijn geboren:
 1. Maria Catharina, geb. 8-3-1784 (zie 57).
 2. Therèse, geb. ± 1787.

116. Andreas Cleuters (Kleuters), ged. Merkelbeek 13-7-1743, overl. ald. 6-7-1773, tr. ald. 30-4-1760.

117. Catharina van de Camp (Kamp), ged. Merkelbeek 19-8-1743, overl. ald. 17-4-1793.
Uit dit huwelijk zijn te Merkelbeek gedoopt:
 1. Maria Sophia, ged. 11-7-1761 (get. Leonardus v/d Camp en Sophia Cleuters).
 2. Joannes Mathias, ged. 19-10-1763 (get. Mathias Peters en Ida Peters) (zie 58).

3. Gerardus, ged. 26-10-1765 (get. Nicolaas Creemers en Cornelia van de Camp).
4. Joannes Leonardus, ged. 9-3-1768 (get. Joannes van de Camp en Anna Mechtildis Jögen).
5. Anna Gertrudis, ged. 4-4-1770 (get. Henricus Geurten en Gertrudis Janssen).
6. Andreas, ged. 3-12-1773 (get. Adamus van de Camp en Anna Elisabeth Trissen).

Beiden waren nog geen 17 jaar oud toen zij met elkaar in het huwelijk traden.

118. Jean Pierre Buschkens (Böskkens), tr.
119. Marguerite Köppen.
Uit dit huwelijk is te Ossenberg (Dld) gedoopt:
 1. Maria Catharina, ged. 1-11-1776 (zie 59)

Het onderzoek naar deze familie wordt bemoeilijkt, doordat de doopregisters van Rheinberg zich niet in het staatsarchief van Brühl bevinden. De kerkregisters van de St. Petrusparochie aldaar zijn momenteel in bewerking in het bisdomarchief van Münster. Dit i.v.m. de oprichting van een "Niederrhein-Archiv" in Xanten. Ossenberg is eerst sinds 1916 een zelfstandige parochie. Daarvoor hoorde deze gemeenschap bij de parochie Rheinberg.

Heden ten dage behoort Ossenberg tot de gemeente Rheinberg. De naam Köppen is thans nog een veel voorkomende naam te Ossenberg.

120. Mathias van Geleen, ged. Maastricht (St. Nic) 23-4-1763, tuinder en landbouwer, overl. ald. 2-11-1828, tr. ald. (St. Jac) 4-12-1785.
121. Anna Catharina Godding, ged. Maastricht (St. Jac) 15-11-1762, overl. ald. 7-4-1820.
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht (St. Cath) gedoopt:
 1. Wijnandus Theodorus Tilmannus, ged. 25-5-1786 (get. Wijnandus Theodorus Godding en Maria Lucia Magniels), tr. ald. 23-4-1810 Anna Cornelia Katsman.
 2. Tilmannus, ged. 19-6-1787 (get. Tilmannus van Geleen en Maria Anna Godding) (zie 60).
 3. Henricus Xaverius, ged. 9-3-1789 (get. Henricus Xaverius Haenen en Anna Maria Godding), overl. 14-9-1791.
 4. Petrus Antonius, geb. 26-11-1800, overl. 16-12-1800.
 5. Maria Margaretha, geb. 4-1-1802, tr. ald. 1826 Jacob Schoth.

Waarschijnlijk geeft Mathias van Geleen op latere leeftijd zijn beroep van tuinder c.q. landbouwer op, want in 1814 is zijn beroep "portier de l'hospital de l'unité" en in 1816: "commissionaire" (kruier?) Hij woonde met zijn vrouw achtereenvolgens in de Capucijnenstraat, Bokstraat en de Tongersestraat. Na het overlijden van zijn vrouw verhuist hij weer naar de Capucijnenstraat.

122. Joannes Josephus Landerwijn (Landerwin-Landerwel), ged. Ieper (B) 24-9-1747 Schots militair en wever, overl. Maastricht 29-2-1832, tr. ald. (St. Nic) 21-11-1773.
123. Maria Catharina Gilissen, ged. Maastricht (St. Nic) 1-11-1746, overl. ald. 12-2-1817.
Uit dit huwelijk zijn te Maastricht gedoopt:
 1. Claudius, ged. (St. Jac) 24-5-1772 (voorechtelijk).
 2. Maria, ged. (St. Jac) 24-5-1772 (voorechtelijk) (get. voor beiden: Claudius Ledoux, Catharina Lahaye en Maria Lamour).
 3. Maria Mechtildis, ged. (St. Nic) 7-12-1774 (get. Hermanus Schoenmakers en Mechtildis Scheers).
 4. Maria Barbara, ged. (St. Nic) 17-6-1777 (get. Henricus Gilissen en Anna Barbara Volders) tr. ald. 24-12-1797 Franciscus Everaards (kleinzoon van 436)
 5. Michael, ged. (St. Nic) 21-4-1780 (get. Michael Gilissen en Maria Elisabeth Delhey).
 6. Michael, ged. (St. Nic) 5-5-1782 (get. Michael Delhagh en Maria Schrijvers), tr. ald. 21-8-1806 Maria Elisabeth Schillings
 7. Lambertus, ged. (St. Nic) 3-8-1785 (get. Lambertus Gilissen en Joanna Coolen).
 8. Maria Catharina, ged. (St. Nic) 9-11-1786 (get. Theodorus Bolde en Maria Catharina Scheers) (zie 61).

Zij woonden aan het Lang Grachtje en later in de Kleine Looierstraat.

124. NN
125. Margaretha Huners (Heunders), ged. Noorbeek 18-1-1761, overl. Maastricht 13-7-1844 (tr. Maastricht (St. Nic) 27-7-1788 Frederik Janssen).

Als onwettig kind is te Noorbeek gedoopt:

1. Jacobs Henricus Heunders, ged. 17-12-1786 (get. Lebinus Pontus en Maria Catharina Heunders) (zie 62).

126. Joannes Gerardus Jeu(c)ken(s), ged. St. Pieter 16-1-1763, olieslager en molenaar, overl. ald. 14-3-1807, tr. Maastricht (St. Nic) 17-1-1790.

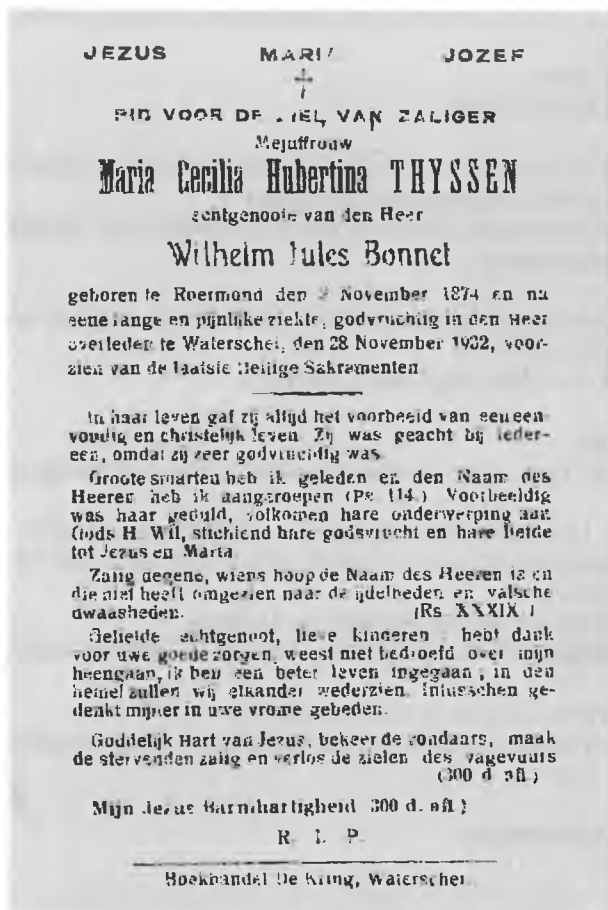
127 Maria Catharina Heunders (Huners-Heynders), ged. Noorbeek 10-11-1756, overl. Maastricht 24-1-1844.

Uit dit huwelijk zijn geboren:

1. Maria Catharina, ged. Maastricht (St. Nic) 22-1-1791 (get. Simon Marchand i.p.v. Joannes Jeukens en Maria Catharina Aussems) (zie 63).
2. Maria Margarita, ged. Maastricht (St. Nic) 8-12-1792 (get. Leonardus Heunders i.p.v. Joannes Stevens en Maria Margarita Heunders), tr. ald. 5-6-1823 Mathias Extra.
3. Joannes Fredericus, ged. Maastricht (St. Mart) 23-1-1759 (get. Petrus Nicolaas Rutten i.p.v. Fredericus Jansen en Anna Elisabeth Jeukens)
4. Anna Elisabeth, geb. St. Pieter 21-10-1799.
5. Maria Bride, geb. St. Pieter 2-8-1801, tr. Maastricht 8-9-1825 Hubert Johan Hofman.
6. Maria Anna, geb. St. Pieter 4-3-1804, tr. Maastricht 9-9-1824 Stephanus Hofman.

Het is mogelijk dat er nog een dochter uit dit huwelijk geboren is, want in het bevolkingsregister van Maastricht komt in het jaar 1816 voor: Petronelia Jeukens, 21 jaar, geboren te Noorbeek, woonachtig in de Grote Staat, dienstmeid.

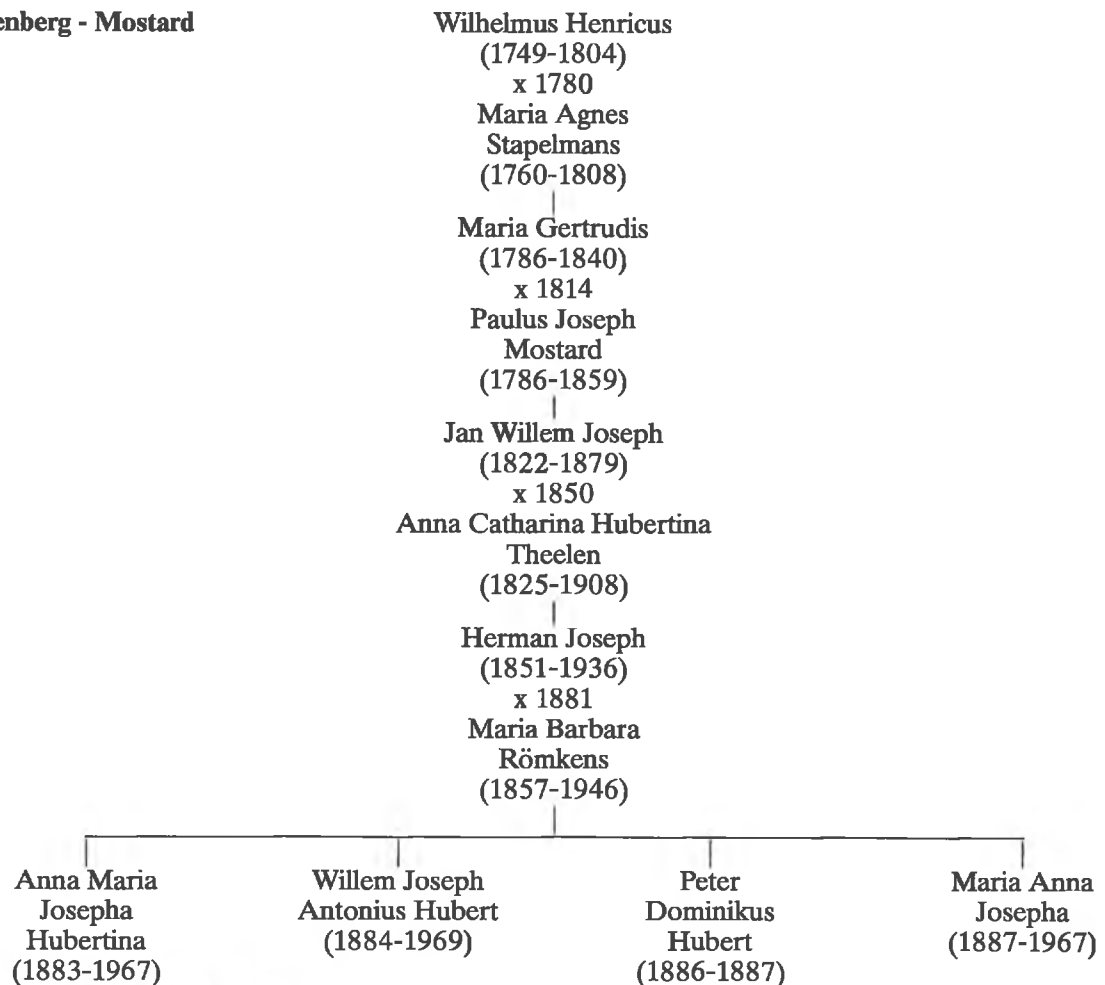
Maria Catharina Heunders is een zuster van Margarita (zie 125).

*Wilhelm Jules Bonnet circa 1870.
 (zie pagina 86-27).*

Bidprentje Maria Cecilia Hubertina Thyssen

Het vele landbezit ging over in andermans bezit en zou later 9 grotendeels in bezit komen van de gemeente Ubach over Worms. Van de inboedel kwam een gedeelte terecht bij de familie Loo; het overgrote andere deel - waartoe o.a. behoorde een grote collectie bidprentjes, diverse akten en documenten en de koperen halsband van de hond van de beroemde Paulus Xaverius Werden, de redder van het H. Kruispartikel te Waubach, met diens initialen - verdween naar diverse andere families.

Valckenberg - Mostard

De voornoemde Petrus Stapelmans bezat in 1761 - tezamen met Laurenz en Paulus Reinartz, Joannes Werden, Jan Willem Schnitzeler en Petrus Vaessen - het Coopmansleen, dat toen nog een grootte had van 81½ morgen en 8½ roede. Hij bleek dus een der belangrijkste ingezetenen van Waubach te zijn. Zijn werk van landbouwer zal hij wis en zeker overgelaten hebben aan pachters, dienstknechten en meiden. Hij zou er trouwens geen tijd toe gehad hebben, want naast zijn status als hereboer vervulde hij een belangrijke functie. Uit het "Rechenbuch von und zo Waubach" weten wij dat hij jarenlang het ambt bekleedde van "Schattheffer", een soort belastinginnehmer, die tevens nauwkeurig de in- en uitgaande gelden van de "gemeente" Overworms diende bij te houden. Van zijn boekhouding moest hij jaarlijks rekening en verantwoording afleggen bij de schepenbank te Ubach. Voor zijn verrichte diensten ontving hij een jaarloon van 4,5 à 5,5 % van de opgehaalde som geld, hetgeen een voor die dagen aardige bijverdienste was.

In de jaren 1771-1774 werd onder het Oostenrijks bestuur de gemeente grondig opgemeten en moest iedere inwoner ten tonele verschijnen om een juiste opgave te doen van zijn grondbezit met vermelding van de hoesdanigheid en de waarde ervan. Helaas ontbreekt bij deze "kadasterlijst" de kaart, waarop de opgegeven landerijen etc. zijn ingetekend. Men zou bij aanwezigheid ervan een juiste indicatie gehad hebben van de ligging en de vorm van de goederen; nu kunnen we slechts gissen. Dossier 777 van genoemd "kadaster" laat ons weten dat Peter Stapelmans naast talrijke stukken land ook in het bezit is van twee huizen, waarvan een gelegen is in de Onderste Straat, thans huis Grensstraat 127. Van het andere huis wordt gezegd, dat het zich "in slegte toestand" bevindt en een grootte heeft van 14 roeden. Het was gelegen in de buurt van de Bovenste Straat, niet ver verwijderd van de Kerkberg. In een opgave uit hetzelfde dossier blijkt, dat voornoemde Peter Stapelmans in 1781 liefst tien percelen akkerland bij zijn opgegeven bezit van 1774 gevoegd heeft en dat hij korte tijd tevoren het oude huis heeft laten afbreken.

Boerderij Marktstraat 36 is volgens de ankerletters gebouwd in 1768 door het echtpaar Jacobus Bloemen en Anna Gertrudis Stapelmans. Hierboven hebben we reeds gezien, dat op de grond waarop de bedoelde boerderij staat in vroeger jaren de huizen stonden van Ida Werden en Joannes Joseph Stapelmans. Het huis van de eerste ging over op de familie Jungschleger; het tweede kwam in bezit van Anna Gertrud Stapelmans. Een inscriptie in een der schuurbalken geeft het jaartal 1761, hetgeen doet vermoeden dat het bouwende echtpaar eerst de schuur liet verrijzen en tot aan de bouw van het nieuwe woonhuis de oudere behuizingen benut heeft. De voorgevel van het nieuwe huis verrees in steen, hetgeen erop duidt dat de eigenaars een zekere welstand bezaten. In latere jaren zijn door de familie Bloemen grote delen van het woonhuis verder in steen opgetrokken doch de andere boerderijruimten bleven tot in de twintigste eeuw grotendeels in oude lemen toestand.

In grote lijnen is aan de bouw in de loop van de twee eeuwen uitwendig en op de binnenplaats weinig veranderd. Enkel de oostzijde en de aldaar gelegen stallen en ruimten getuigen van een latere bouw. Het geheel aldaar is veel lager gebouwd en verraadt direct, dat deze zijde in oorsprong anders van vorm is geweest. In verband hiermede staat de overeenkomst uit 1751 (zie boven). Toen in later jaren de oude, bouwvallige lemen schuur van buurman Goris en later van de familie Erens, is afgebroken, heeft de familie Bloemen na het wegvallen van de schuurzijgevel van de burens het thans nog bestaande oostelijk deel laten bouwen. Jacobus Bloemen was een zoon van schepen Paulus Bloemen, die afkomstig was uit Brunssum en die door zijn huwelijk met een der voornaamste dochters, in oorsprong afkomstig uit Waubach, wel zijn hoge functie in het Overworms kwartier te danken zal hebben (Zie stamboom Werden I). Uit zijn huwelijk werd een negental kinderen geboren van wie er waarschijnlijk vijf op jeugdige leeftijd zijn overleden. De oudste dochter, Barbara, huwde met Leonardus Plum, eigenaar van het schepenhuis in de Groenstraat, dat hij van zijn vader geërfd had. Na zijn dood op 52-jarige leeftijd verhuisde de weduwe naar haar ouderlijk huis in de Kieër, haar huis in de groenstraat achterlatend aan een pachtersfamilie.⁸

De tweede dochter, Anna Gertrudis huwde op 31-jarige leeftijd de landbouwer-grondeigenaar Petrus Hanssen uit Nieuwenhagen. Op een steenworp afstand van haar ouderlijk huis, waarschijnlijk op een perceel dat zij van haar ouders geërfd had, lieten zij en haar echtgenoot in 1785 een grote boerderij bouwen, die met de voorgevel naar het noorden toe gericht is, een teken dat de boerderij van latere datum moet zijn. Boven de huisdeur op de binnenplaats lieten de bouwers in een blauwe Naamse hardsteen een hart beitelen met daarboven drie pijlen omrand door de initialen P H G B 1785, welke namen ook vereeuwigd werden in de ijzeren ankerletters in de noordgevel. Het bedoelde huis is thans pand Marktstraat 15. In 1890 lieten de toenmalige bewoners, de fam. Reinartz, aan de straatzijde een woonhuis aanbouwen. Op eerste Paasdag 1933 trof het gebouw een zware ramp; een fatale brand verwoestte de boerderij nagenoeg geheel, enkel het woongedeelte kon behouden blijven. Het nadien nieuw gebouwde schuur- en stalgedeelte moest in 1977 wijken voor een supermarkt en woningen.

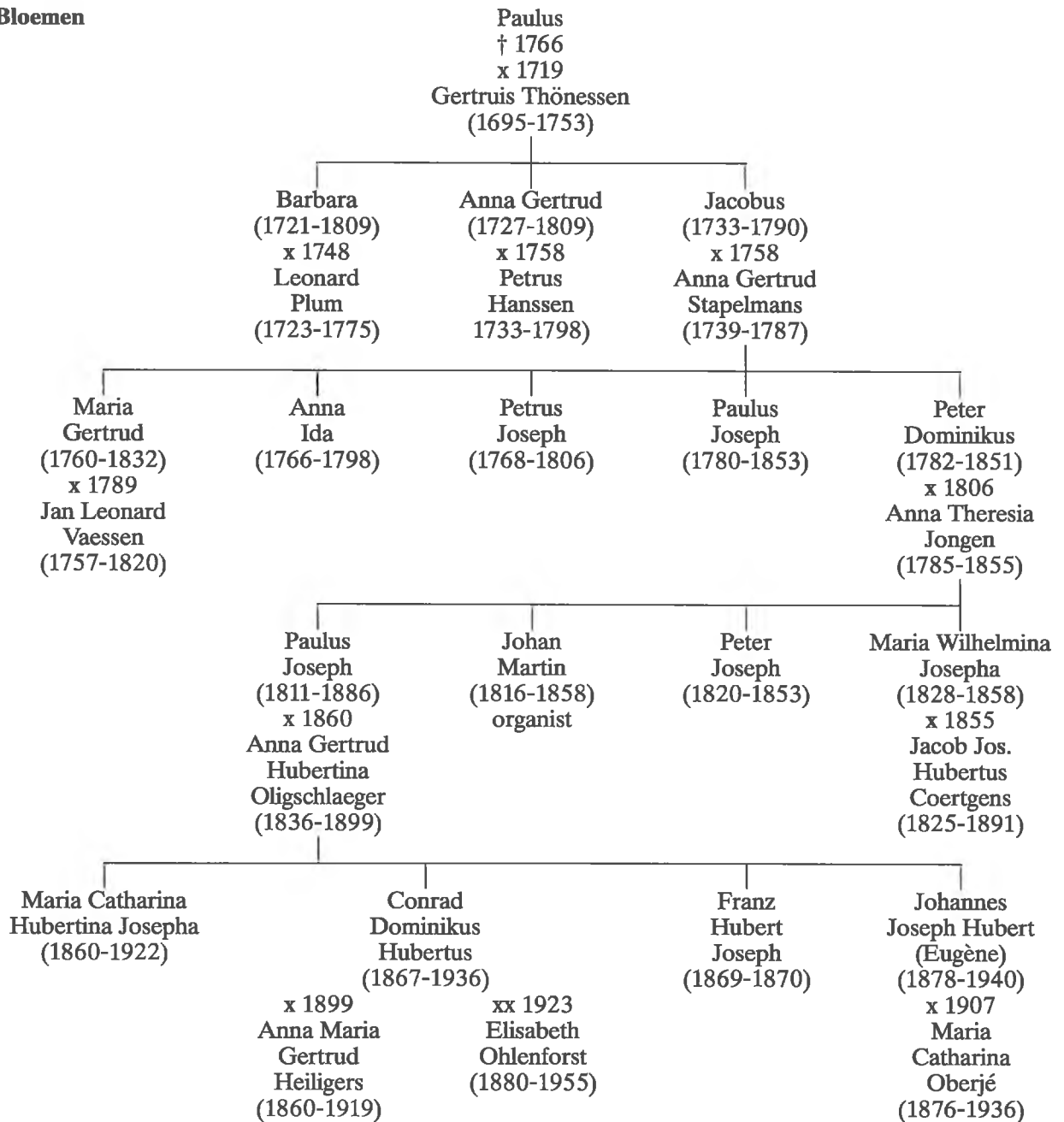
Het voornoemde dossier 777 geeft bij de bezittingen van Jacobus Bloemen aan een huis ter grootte van 27 roeden, grenzend ten noorden de aangever Jacobus Bloemen; ten zuiden de straat; ten oosten Mathias Goris en ten westen Petrus Stampelmans. Dit westelijk aangrenzend stuk grond van Petrus Stapelmans, waarop tot in de 20e eeuw nog een oude schuur stond en dat nog een restant was uit vorenvermelde erfdeling kwam in de negentiende eeuw door koop ook in het bezit van de familie Bloemen. Het aanvullingscohier uit 1781 laat weten, dat Jacobus Bloemen dan twee percelen akkerland bij zijn bezit gevoegd heeft.

Jacobus Bloemen overleed op 21 januari 1790; zijn echtgenote was hem drie jaar tevoren ontvallen en had hem met acht kinderen, wier leeftijd varieerde van 8 tot 30 jaar, achtergelaten. Bij de erfdeling, die op 30 april 1790 werd opgemaakt, traden de zwagers: Petrus Stapelmans en Petrus Hanssen als voogden op van de vijf minderjarige kinderen, van wie er bovendien nog drie luttele jaren later hun vader in de dood zouden volgen. De oudste dochter huwde op 29-jarige leeftijd met de Groenstrater landmeter, Jan Leonard Vaessen, die ook de taak op zich nam - een landmeter kon in die dagen ook fungeren als notaris - de akte van de erfdeling op te maken. Er waren zes loten of erfgenamen. Van het ouderlijk huis (lees: schoon-ouderlijk huis) kreeg de landmeter geen deel, daar hij immers uit zijn ouderlijke erfenis reeds een woonhuis ontvangen had in de Groenstraat. Het ouderlijk huis Bloemen had een geschatte waarde van 700 pattacon, d.w.z. met inbegrip van de huisweide en de bakoven. Het geheel werd verdeeld onder de vijf overige erfgenamen, waarbij dezen aan de heer Vaessen dienden uit te keren een bedrag van 116 pattacon, 5 schilling en drie bauschen.

Van de vijf huiseigenaren trad alleen de jongste erfgenaam in het huwelijk en wel met Anna Theresia Jogen, een jonge dochter uit Onderst-Nieuwenhagen nabij het "Sjpaans Kentje", die bij de dood van haar ouders een aanzienlijke rijkdom aan landerijen zou erven, zij het dat de geërfdde goederen grotendeels aan de Nieuwenhager kant gelegen waren. Van de erven Bloemen zou de ongehuwde Paulus Joseph alle anderen overleven. Drie der huiseigenaars waren reeds in 1806 overleden. Hun aandeel in de huisbouw was bij hun overlijden overgegaan op de beide nog in leven zijnde broers.

Paulus Bloemen bleef bij zijn twee jaar jongere broer inwonen en hielp als mede-eigenaar mee op de boerderij. Het bedrijf floreerde tot beider tevredenheid. Diverse grondaankopen werden gedaan, waardoor het bezit nog

Bloemen

groeide. Het persoonlijk bezit van Peter Dominikus was, zoals al meegedeeld is, door de erfeni van zijn echtgenote aanzienlijk vergroot. In het jaar 1839 verwierf Peter Dominikus een oud huisje met schuur naast zijn boerderij van de familie Erens, de opvolgers-huisbewoners van de voren vermelde Mathias Goris. Hij liet het gekochte afbreken en voegde de grond bij zijn eigendom. Op de aldus verkregen bouwplaats verrezen stallingen voor het vee en opbergruimten. Deze latere aanbouw is thans nog duidelijk, zoals reeds aangetoond is, op de binnenplaats van het erf aan de oostzijde te zien.

Petrus Dominikus Bloemen overleed in 1851, zijn echtgenote overleefde hem vier jaar. Van haar zwager had de 66-jarige weduwe het vruchtgebruik van het huis en de huisweide gekregen. Op 14 november 1851 liet Paulus Bloemen, die ook zijn einde voelde naderen, zijn laatste wilsbeschikking opmaken, waarbij hij al zijn goederen wegschonk aan de kinderen van zijn overleden jongere broer.

Op 3 februari daaropvolgend vond de officiële erfdeling van de goederen van het echtpaar Bloemen-Jongen plaats. Het ouderlijk huis in de Bovenste Straat had toen als kadastrummer Sectie C 30 en 35. Twee jaar later verdeelde de weduwe Bloemen-Jongen "zijnde ziekelijk en niet meer in staat de goederen te beheren" het huis, hof, huisweide en landerijen onder haar zeven overgebleven erfgenamen. De sectienummers van de huisbouw met "aanklevend toebehoor" dragen dan de kadastrale benaming: D 35- 36-37. De boerderij wordt beheerd

door de oudste zoon, Paulus Joseph, die in 1860 te Frelenberg zou huwen met Anna Gertruda Hubertina Oligschlaeger. Het ouderlijk huis bleef vooralsnog onverdeeld bezit van de gezamenlijke erfgenamen, van wie de meeste dochters waren, die na hun huwelijk elders gingen wonen.

Er waren slechts twee zonen als erfgenamen. Johan Martin was grotendeels blind en vervulde als organist een functie in de parochiekerk tot aan zijn dood in 1858. Zijn jongere broer Peter Joseph voelde zich geroepen tot de geestelijke staat en overleed in 1853 als kapelaan te Vijlen. Hij was de schenker van het mooie missiekruis in de kerk te Waubach, dat bij de blikseminslag in 1843 zwart geblakerd werd.⁹

In 1875 verkochten de erven van de familie Valckenbergh-Janssen, nazaten van de voormelde Petrus Stapelmans (x Melchers) een weide met schuur (zie p. 15), Sectie C 38-39, aan Paulus Bloemen, die inmiddels via diverse uitkeringen aan zijn broers en zusters in het alleenbezit gekomen was van het ouderlijk huis in de Bovenste Straat.

Het huis zelf had in de loop der tijden wegens slijtage nogal wat reparaties nodig gehad, die de eigenaar-bewoner uit eigen middelen had weten te klaren. Door een uitgekende huwelijks-, c.q. vrijgezellenpolitiek was het de erven Bloemen-Jongen aardig gelukt het hun toegefallen bezit bijeen te houden, ja zelfs het nog te vergroten.

In de gemeenschap en in de parochie golden de familieleden Bloemen als aanzienlijke personen. De mannelijke telgen fungeerden als gemeenteraadsleden en/of als kerkmeesters. Hun stem in vergaderingen gold als gewichtig en hun invloed in het dorpsgebeuren was overal merkbaar.

Paulus Bloemen liet op een van zijn percelen grond aan de Kantstraat een tweede boerderij bouwen, waarschijnlijk voorbestemd om er een van zijn beide in leven gebleven zonen een boerenbedrijf in te laten beginnen. Het was het pand Kantstraat 46, gelegen naast de oeroude historische boerderij Vaessen, in oorsprong afkomstig van de familie Werden-Lammeretz, zoals reeds vermeld is.

De bouw van de tweede boerderij geschiedde in de jaren tachtig. De bouw ervan heeft de heer Jacobus Bloemen niet meer mogen beleven, daar hij reeds in 1886 overleed. Het geheel kwam gereed omstreeks 1888 en diende na de totstandkoming als pachtershoeve o.a. van de families Linssen-Velraeds en Frehen-Raes. Het was het geboortehuis van Harrie Frehen, die thans bisschop van IJsland is. Merkwaardigerwijs zou de familie Frehen later verhuizen naar het pand Bloemen in de Marktstraat, alwaar de voormelde zonen Frehen, Charles en Harrie hun neomistenfeesten zouden vieren.

De nieuwe boerderij aan de Kantstraat was echter geen lang leven beschoren. Reeds in oktober 1962 viel zij onder de slopershamer.

De jongste zoon van het echtpaar Bloemen-Oligschlaeger huwde Maria Catharina Oberjé uit Nieuwenhagen. Na hun huwelijk vestigden zij zich in de door erfenis verkregen boerderij in de Dorpstraat. Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren van wie de jongste zoon in 1938 op tweeëntwintigjarige leeftijd overleed. De oudste zoon trouwde een bruid uit Epen-Wittem en ging na zijn huwelijk aldaar een boerenbedrijf beginnen. Een oom van hem, Gerard Joseph Oberjé, die van 1894 tot 1919 kapelaan te Waubach was geweest, was pastoor te Epen. Tijdens zijn diensttijd te Waubach was hij een groot verzamelaar van historische gegevens over de parochies Waubach en Eijgelshoven geweest. Het vergaren van oude akten en andere documenten verrichtte hij in samenwerking met de heer H. Hanssen, Schloszkaplan te Rimburch. Bij zijn overplaatsing naar Epen nam hij al zijn verzamelde gegevens en paperassen mee naar zijn nieuwe standplaats. Hij bewaarde ze in een oude antieke boekenkast, die na zijn dood in 1943 met inhoud en al verhuisde naar de zolder van de heer Gerard Bloemen te Epen. Bij de oude akten bevonden zich tal van documenten, afkomstig uit het voormalig schepenhuis te Groenstraat, die betrekking hadden op oude gebeurtenissen te Waubach-Groenstraat en in oorsprong afkomstig waren van de pastorie te Eijgelshoven.

Door toedoen van de heren Keijbets en De Haan, resp. kapelaans te Eijgelshoven en Waubach, zijn de aloude akten in later jaren teruggedaan naar de parochie Sint-Jan de Doper te Eijgelshoven.

Bij de nalatenschap van pastoor Oberjé bevond zich ook een schilderij van de laatste rector te Waubach, de weleerwaarde heer J. Schnitzeler. In de jaren 70 is ook dit door toedoen van pastoor P. Pörteners van Waubach weer teruggekeerd naar de oorspronkelijke parochie. Na een grondige restauratiebeurt prijkt het thans aan een der muren in de sacristie van de Sint-Josephkerk.

Het oorspronkelijk woonhuis Bloemen in de Bovenste Straat viel bij de erfdeling in 1909 toe aan Conradus Bloemen. In feite hadden de beide in leven gebleven zoons van de beide huizen ieder de helft geërfd maar door uitkering wist Conrad enkele jaren later in het alleenbezit te geraken van het ouderlijk huis.

Kerkmeester "Còhn Blom", zoals hij in de volksmond genoemd werd, huwde in 1899 met het buurmeisje Anna Heiligers. Twintig jaar later stierf zijn echtgenote. Vier jaar later huwde hij een tweede keer. Ditmaal was de bruid zijn huishoudster, Elisabeth Ohlenforst, geboortig uit het Duitse grensland. Beide huwelijken waren kinderloos.

Conrad Bloemen overleed in 1936. Tijdens zijn leven werd het werk op het boerenbedrijf uitgeoefend door dienstknechten. Ook onder zijn voorgangers was dat regel geweest, zij het bij de een in grotere mate dan bij de ander. De eigenaars traden veelal op als hereboeren, die het bedrijf wel beheerden en de winsten genoten maar

niet altijd daadwerkelijk meehielpen. De bevolkingslijsten van de gemeente laten ons zien dat in de loop van de hele 19e eeuw bij de familie Bloemen steeds een reeks vaste dienstboden en dagloners in dienst was, o.a. de heer Knauffen (Knoben) die jarenlang schaapsherder was over een vrij grote kudde van soms wel meer dan 200 dieren.

Na zijn huwelijk in 1923 verlieten Conrad Bloemen en zijn nieuwe echtgenote het ouderlijk huis, nadat hij een jaar tevoren op het belendend tuinperceel een nieuw woonhuis had laten bouwen. Het voormalig boerenhuis verpachtte hij aan de familie Frehen.

Na de dood van rentenier Conrad Bloemen nam zijn achtergebleven weduwe de onderwijzer W. Bruls met zijn gezin in haar woonhuis op. Na diens benoeming tot hoofd der school te Ransdaal nam de heer Bruls op zijn beurt zijn hospita mee en verschaftte haar kost en inwoning in zijn nieuwe huis. Hier overleed Elisabeth Ohlenforst op 19 mei 1955. Bij de erfdeling die toen volgde, ging het nieuwe woonhuis via koop over naar de familie Vaessen-Scholtis. Het ouderlijk huis Bloemen, alias boerderij, kwam via diverse verkopen uiteindelijk in handen van de heer Schillings, die het danig onderkomen boerenerf grondig onder handen nam. Hij was van origine aannemer geweest en met grote kennis van zaken wist hij het geheel prachtig te restaureren.

Ofschoon de werkzaamheden nog niet geheel voltooid waren, zag de heer Schillings zich in 1977 door ziekte genoodzaakt het pand van de hand te doen. De nieuwe eigenaar werd de heer Charles Brassée, die de nog resterende herstelwerkzaamheden voor zijn rekening nam en zich thans de gelukkige bezitter mag noemen van een historisch monument in de gemeente.

BRONNEN

Rijksarchief te Maastricht: L.v.O. nrs. 3164-3167.

Archief Thorn: Inv. D'Hoop nrs. 19050-19053.

Archives de l'Etat te Luik: Le Duché de Limbourg, dossiers 654, 657, 774, 777, 798.

Archives de l'Etat te Brussel: Dossiers des Pays d'Outremeuse (Galesloot).

Parochiearchief te Waubach.

Gemeentearchief te Ubach over Worms.

Archief van de schrijver.

NOTEN

1. H.M.H. Goossens: "Van Overworms kwartier tot gemeente Landgraaf", pag. 89.

2. Lennert = Leonard.

3. Goossens, p. 208.

4. Denkelijk is dit het deel dat later via Ida Jungschleger weer in handen van de familie Stapelmans terecht komt.

5. Goossens, p. 175.

6. De tuin die erbij hoort, is afkomstig uit de erfenis van Peter Werden.

7. Agnes Werden was een dochter van Minus Werden, de stichter van de kapel te Waubach. Het echtpaar Melchers-Werden was half-winner op de hoeve Waerden, die voor de helft eigendom was van hun broer en zwager, Petrus Werden, de eerste rector te Waubach, na wiens dood het eigendomsrecht van de hoeve voor een deel overging op Joes Melchers. Deze was afkomstig uit de parochie Frelenberg en was een telg uit het voorname geslacht, dat in de eeuwen tevoren in het bezit was gekomen van het leengoed Stegh te Ubach. Een beroemd familielid was Melchioris van der Stegh, abt te Rolduc.

8. Na haar dood (1809) werd het schepenhuis in de Groenstraat in 1811 bij erfdeling en koop overgedaan aan haar schoonzoon Peter Dominicus Schnitzeler, in welke familie het eigendom zou blijven tot aan de afbraak van het historische pand in 1969.

9. Goossens, p. 227-228.

BIJLAGE

Kwartierstaat Bloemen - Stapelmans. (3e en 4e graad bloedverwantschap).

I. Kinderen

o.a. Maria Gertrud, Paulus Joseph en Peter Dom. Bloemen.

II. Ouders

2. Jacobus Bloemen, geb. Waubach, ged. Eijgelshoven 20-8-1733. Landbouwer-grondeigenaar, schepen te Waubach, + 21-1-1790 te Waubach, x 6-4-1758 te Eijgelshoven met:

3. Anna Gertruda Stapelmans, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven 31-1-1739, + te Waubach 22-10-1787.

III. Grootouders

4. Paulus Blohmen, geb. te Brunssum? ca. 1690. Landbouwer-grondeigenaar, schepen te Ubach. + te Waubach 26-2-1766 (Oud 76 jaar). Hij trouwde te Eijgelshoven 27-10-1719:

5. Gertrudis Thönessen, geb. te Brunssum en aldaar ged. 29-4-1695. + te Waubach 8-11-1753.

6. Petrus Stapelmans, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven 19- 11-1701, landbouwer-grondeigenaar. + te Waubach 3-10-1750; trouwde te Eijgelshoven 10-2-1733:
 7. Ida Jungschleger, ged. te Eijgelshoven 29-1-1702. + te Waubach 28-9-1756.

IV. Overgrootouders

8. Jacobus Blohmen, ged. te Brunssum 23-1-1644.
 10. Wolther Thönessen, ged. te Brunssum 25-2-1646 en aldaar + in 1702. Huwde te Brunssum 8-10-1687:
 11. Barbara Werden, ged. te Eijgelshoven ca. 1667, geb. te Waubach. + te Brunssum 1-1-1747.
 12. Thomas Stapelmans, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven ca. 1660. Landbouwer-grondeigenaar. + te Waubach 15-6-1704. Huwde te Eijgelshoven 14-11-1690:
 13. Gertruda Werden, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven 24-2- 1665. + te Waubach 2-5-1749.
 14. Petrus Jungschleger, ged. te Eijgelshoven 5-3-1671. + te Waubach 17-10-1735. Huwde te Eijgelshoven 4-2-1696:
 15. Barbara Werden, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven 20-6- 1669. + te Waubach 7-1-1748.

V. Bet-overgrootouders

16. Jacobus Blohmen.
 17. Margaretha Pesch.
 20. Henricus Thönes.
 21. Anna Wolters.
 22. Petrus Werden, geb. te Waubach ca. 1620, ged. te Eijgelshoven. Landbouwer-grondeigenaar, burgemeester te Waubach. + te Waubach p.-2-1706; huwde ca. 1660 te Eijgelshoven:
 23. Gertruda Vaessen, geb. te Waubach, ged. te Eijgelshoven 3-3- 1623. + te Waubach 4-2-1697.
 24. Petrus Stapelmans, geb. te Waubach en aldaar + 3-1-1695; tr. ca. 1660:
 25. Ida Aretz + te Waubach 18-3-1693.
 26. = 22.
 27. = 23.
 28. Michaël Jungschleger + 31-10-1687 par. Eijgelshoven.
 29. Anna Dortants.
 30. Minus Werden + vóór 1679.
 31. Ida Werden, genant Maar, + 7-6-1714?

VI. Bet-oud-overgrootouders

44. Minus Werden.
 45. Noell Reinartz.
 46. Jan Vaessen.
 47. Elisabeth
 48. Leonard Stapelmans
 + 3-10-1619?
 49. Agnes
 52. = 44.
 53. = 45.
 54. = 46.
 55. = 47.
 60. = 44.
 61. = 45.
 62. Mathias Werden.
 63. Catharina Römckens.

De "Bovenste Straat" met aanliggende huizen op de eerste kadasterkaart (circa 1830). De Bloemenhof gaat gedeeltelijk schuil onder de letters van het woord "Bovenste".

In de collectie van de heer H.L. Visser uit Wassenaar bevindt zich een vuursteengeweer van circa 1695, gesigneerd: MICHEL DE LA HAYE / A MASTRICH (zie hieronder een detailopname van het slot).

Deze twee gesigioneerde stukken zijn de enige tot heden bekende overblijfselen van Michael's productie. Dit staat in schrille tegenstelling tot de vele honderden exemplaren die wij alleen al uit de door ons onderzochte archieven kennen. Eenzelfde contrast zie we bij zijn broer François, die vele duizenden werkstukken heeft vervaardigd, maar waarvan slechts een handvol gesigioneerde wapens bewaard zijn gebleven.

Vuursteenslot, gesigioneerd MICHEL DELA HAYE / A MASTRICH, circa 1695. Collectie H.L. Visser te Wassenaar.

Genealogische gegevens

III A. Michael de la Haye, ged. Maastricht (St. Jacob, luiks) 1 mei 1667, zoon van Petrus van der Haeven en Maria Guillaum dit Grandjean (get. Michael Cornelius de la Pier, kanunnik te Heinsberg; Elisabeth Carre). overl. Maastricht (St. Jacob) 21 december 1745 en begraven bij de Kruisheren, tr. 1) Luik (St. Thomas, huwelijk gesloten in de Stefanuskerk) 20 juni 1690 (get. Nicolaus Geren: Maria Eyck) met Gertrude Dengis (Danges, Denges, d'Engiez), begr. Maastricht (St. Jacob) 21 juni 1722, tr. 2) Maastricht (St. Jacob) 29 januari 1723 (get. Fernandus Joannes Tartmans, schout van Terblijt en schepen van Maastricht; Lambertus Bertus; mej. Helena Stravius) met Gertrudis Knops (Maria Gertrudis Knaeps), weduwe Arnoldus Tartmans.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Petrus Josephus van der Haeven alias de la Haye, ged. Maastricht (St. Jacob, luiks) 11 augustus 1691 (get. Petrus van der Haeven alias de la Haye; Maria Guilliam ipv Gertrudis van der Haven alias de la Haye). Pierre Joseph de la Haye trouwde met Betry Dengis. Dit huwelijk werd gezegend met een dochter, Gertruyt, vernoemd naar haar grootmoeder van vaderszijde. Dit meisje trouwde met Barthelemy Berthoz, van de parochie St. Michel, van Luik. De akte van hun huwelijkse voorwaarden d.d. 21 april 1743 is afgeschreven in de Luikse gichten op 28 januari 1746.
2. Beatrix Lahey, ged. Maastricht (Ste. Catharina, luiks) 27 oktober 1692 (get. Libertus Denges: Beatrix Denges).
3. Joannes Michael de la Haye, ged. Maastricht (Ste. Catharina, luiks) 19 januari 1694 (get. Joannes van Laer: Agnes Spirlet).
4. Maria Joanna Constantia Delahay, ged. Maastricht (Ste. Catharina, luiks) 29 april 1695 (get. Eerw. Heer Henricus Guilielmus du Pré, kanunnik van Sint-Servaas; Juffr. Maria Joanna Constantia Renson).
5. Joannes de la Haye, ged. Maastricht (St. Jacob, luiks) 28 december 1696 (get. Sebastianus Marcelli i.p.v. Heer Joannes de Neufcourt, kanunnik van de St. Lambertuskathedraal te Luik en Proost van Tongeren; Maria Gilliam).
6. Maria Gertrudis de la Haye, ged. Maastricht (St. Jacob, luiks) 10 september 1698 (get. Heer Andreas van Buren, J.U.L. en ontvanger van de prins van Luik; Agnes Bungeneers i.p.v. Gertrudis de Lesmertes (Sesmer-tes?))
7. Maria Elizabetha de Lahaye, ged. Maastricht (St. Jacob, luiks) 7 september 1700 (get. Sebastianus Donnée i.p.v. Sebastianus Rosen; Maria Elizabeth Godding).
Maria Elisabeth de la Haye huwde met Everardus de Beche (Debeche), Maastricht (St. Jacob) 31 juli 1730 (get. Richardus Zegers, Jacobus Natalis de Waide, Maria Enrnestina Frambach).
Zij werd begraven op 7 oktober 1769 bij de Kruisheren. Bij haar overlijden woonde zij in de Papenstraat.

B. Franciscus Servatius van den Haeven = François de la Haye

Lodewijk XIV had juist Maastricht veroverd, toen een baby zich aandiende in het gezin van Pierre de la Haye, geweermaker, en Maria Guillaume dit Grand Jean. De pastoor van de Sint Jacob aan het Vrijthof doopte het kind op 3 december 1673. Het werd ingeschreven als Franciscus Servatius van den Haeven, vernoemd naar zijn peetoom, de heer Franciscus Servatius de Hildernis, en kreeg naar zijn moeder de Luikse nativiteit. Samen met zijn broer Michael leerde Frans het geweermakersvak bij zijn vader. In tegenstelling echter tot zijn broer,

die de geweermakerij op een meer ambachtelijke wijze beoefende, maakte Frans de la Haye er een echte industrie van. Hij werd de meest productieve telg uit de geweermakersfamilie De la Haye.

Maar dat kwam pas later. Eerst wenste Frans te trouwen, hetgeen gebeurde op 21 april 1696 in de Sint Jacobkerk, en wel met Agnes Bungeners, onder het toezien van zijn broer Michael en van een zuster van de bruid, Digna Bungeners. Het echtpaar ging direct aan de slag, en tussen 1697 en 1708 werd het gezegend met negen kinderen. Klaarblijkelijk zijn van de negen kinderen maar twee in leven gebleven: in zijn eerste testament, van 19 september 1710¹⁰⁵ vermaakt Frans de la Haye zijn goed aan zijn echtgenote en zijn beide onmondige kinderen, Marie Joseph en Engel Michael. Van de andere kinderen is al geen sprake meer.

De familie Bungeners bezat het huis "De Lelie" aan de Brusselsestraat. Henrick Bungeners en Digna Bungeners enerzijds, en Joannes Metser en François de la Haye anderzijds, treffen op 30 augustus 1696 een overeenkomst inzake de huur van dit huis. De eerste comparanten zouden het huis mogen bewonen tot de tweede dinsdag van april 1697, maar moesten het dan ontruimen¹⁰⁶.

Op 32-jarige leeftijd, in 1706, kocht François van de erfgenamen Cnabbenhouwer zijn huis in de Sint-Jorisstraat (heden: Grote Staat). Op 9 juni 1706 leende hij daartoe van zijn zwager Joannes Metser, in huwelijk met Elisabeth Bungeners, een bedrag van 1.000 gulden brabantse tegen 4% en stelde als onderpand zijn huis in de Sint-Jorisstraat "als hij laest ingekocht heeft van d'Erfgen[amen] Cnabbenhouwer"¹⁰⁷. Dit huis goldt wederom als onderpand voor geldleningen in 1708¹⁰⁸ en in 1717¹⁰⁹. In latere notariële actes blijkt het huis te heten: "Den Coninck van Denemarken". Deze naam is waarschijnlijk door François gegeven. Volgens Stöckel werkte Frans de la Haye namelijk in opdracht van koning Frederik IV van Denemarken; wellicht was hij zo trots op deze koninklijke klant dat hij diens naam aan zijn huis gaf. Wij zagen reeds dat zijn grootvader zijn huis "Den Ceurforst van Brandenburch" noemde. Na verloop van enige jaren blijkt François het huis niet meer zelf te bewonen.

Deze gevelsteen met twee gekruiste geweren, heden ingemetseld in een kelder van het pand Grote Staat 63 is een levend getuigenis van de Maastrichtse geweermakerij. Of de steen nu afkomstig is van het huis "Den Coninck van Denemarken" of van het huis "De Twee Carbinders". (Foto J. W. Matthijsen)

ook waarom hij er grond kocht: men moest namelijk "gegoed" zijn in de bank waar men openbare functies bekleedde. Op 18 augustus 1720 verhief hij een leen van 7 roeden gelegen op Steinberg. Dit leen werd op 21 maart 1751 verheven door François Servaes de Lahaye (dus zijn kleinzoon), en op 6 juni 1789 door Engel Michael de la Haye, zijn achterkleinzoon¹¹⁴. Op 21 juli 1720 verklaarde hij bij openbare verkoop enige percelen gekocht te hebben, namelijk 1½ grote roeden land in het Ransdaal afkomende van Hans Hendrick Brocken, en 4 roeden, genaamd het "Taefel Landt", belast met "een refraissement als wanneer de Processie van Gronsfelt haeren omganck is doende"¹¹⁵.

De jaren 1739 en 1740 vormden een kentering in Frans' leven. Professioneel ging het hem goed: men krijgt niet vaak een "miljoenenorder" van de Staten van Holland! Maar privé kreeg hij een tegenslag te verwerken, namelijk het overlijden van zijn vrouw Agnes Bungeners, in hun huis op het Vrijthof. Zij werd op 6 maart 1740 begraven in de Sint-Jacobkerk. Maar de 66-jarige weduwnaar had nog zin in het leven. Slechts drie maanden na het overlijden van Agnes Bungeners, op 8 juni 1740, trad hij te Luik in de St. Thomaskerk in het huwelijk met

Op 25 september 1713 verhuurde hij "Den Coninck van Denemarken" aan Tilmanus Molanus¹¹⁰, en op 29 januari 1717 aan Jeronimus van Bon¹¹¹. "Den Coninck van Denemarken" lag ter plaatse van het huidige winkelpand Dixons, Grote Staat 50, zoals blijkt uit de plaatsbepaling die wordt gegeven in een obligatie van 10 juli 1717: het huis lag op de rechterhoek van de ingang van het klooster van de Predikheren, heden de Dominikanerkerkstraat¹¹².

Waarschijnlijk droeg "Den Coninck van Denemarken" de hierbij afgebeelde gevelsteen met twee gekruiste geweren. Deze steen is heden ingemetseld in de vloer van een kelder van het pand Grote Staat 63. Dit pand ligt precies tegenover het voormalige huis "Den Coninck van Denemarken". Het is niet onwaarschijnlijk dat bij de afbraak van "Den Coninck van Denemarken" de overburen zich hebben ontfemd over de gevelsteen. Het afgebeelde type vuursteengeweer zou inderdaad circa 1700 te plaatsen zijn¹¹³. De mogelijkheid bestaat echter ook dat de steen afkomstig is van het huis "De Twee Carbinders" dat eveneens aan de Grote Staat lag.

Evenals zijn broer Michael verkreeg Frans via de familie De Bounam een officiële functie in Rijkholt. Hij fungeerde er sinds 1717 als schepen. Dit verklaart

Jenneton Joset, weduwe van Dion (Denis) Thonon, bij wie zij een dochter Catherine had, gedoopt te Luik (St. Adalbert) op 1 juni 1736. Na haar huwelijk schonk zij François de la Haye nog drie kinderen. Toen Anna-Maria, de laatste dochter, in 1746 geboren werd, was François 72 jaar!

Jenneton Joset was waarschijnlijk een dochter van Jean-Pierre Joset, door Stöckel vermeld als geweermaker te Luik. Dat zij uit een geweermakersfamilie stamde blijkt in ieder geval uit het feit dat haar huis te Luik, in de voorstad Saint-Léonard en in de parochie Saint-Thomas, bij de verkoop in 1770, in de acte te boek staat als "portante enseigne de trois carabines"¹¹⁶. Ook de familie van haar eerste man, Thonon, zat in de geweermakerij.

De huwelijksvoorwaarden werden op 22 mei 1740 ten overstaan van notaris N. Groberto te Luik opgemaakt. Men treft er naast de gebruikelijke regelingen ook enige meer opmerkelijke bepalingen aan. In geval van overlijden vóór het huwelijk van François, zou zijn zoon Michel de la Haye een bedrag van 1.500 gulden uitkeren aan Jenneton Joset. Interessant is verder dat ook het contract met de Staten van Holland ter sprake kwam, waarvoor François 6.000 francs had moeten opnemen. Bij welslagen van deze onderneming zou Jenneton zich niet kunnen verzetten tegen de aflossing van deze lening. Tenslotte werd bepaald dat Michel nog zes jaar mocht blijven wonen in het huis naast de Dominicanen te Maastricht; bedoeld is het pand "Den Coninck van Denemarken"¹¹⁷.

Bij dezelfde notaris voegde François op 2 juli 1740 hier nog aan toe dat, mocht hij komen te overlijden vóór de afhandeling van het contract met de Staten Generaal van de Verenigde Nederlanden, zijn echtgenote Jenneton Joset het werk mocht afmaken, in samenwerking met Godefroid Corbeau, "son associé"¹¹⁸.

Twee jaar later is de situatie al goed opgeklaard. De afhandeling van het contract met de Staten van Holland verloopt naar wens, en van de 6.000 gulden die François aan schulden had, waren er al 4.000 afgelost. Door deze voorspoedige ontwikkeling kon nu ook het huwelijkscontract tussen beide jonggehewden gewijzigd worden, en kon Jenneton haar bruidsschat tegemoet zien. Op 5 februari 1742 verklaarde François, in een acte verleden voor notaris Knoop, zijn echtgenote Jenneton Joset tot zijn universeel erfgename. Zij kreeg ook "alle het Geweer, Coopmanschappen, Materialen en Instrumenten", het geweermakersatelier dus. Het huis aan de Grote Gracht zou zijn zoon Michel ten deel vallen. Terloops vernemen we dat Jenneton, na bijna twee jaar verblijf in Maastricht, de nederlandse taal nog niet machtig was. De notaris moest haar de inhoud van de acte in het frans uitleggen: "van de Neederduytsche in de Fransche Taale door mij Notaris geexpliceert zynde", en toen pas kon Jenneton haar handtekening plaatsen¹¹⁹. Tot de dood van haar man tekende ze altijd met haar naam: "Jenniton Joset", daarna met: "la veufve Fransoye de Lahaye". Nederlands schrijven heeft ze dus nooit geleerd. Echt tweetalig was ze niet: ook haar testamenten liet ze in het frans opstellen.

François hield van zijn miljoenenorder een aardige cent over. Genoeg in ieder geval om enige huizen te kopen. Op 2 januari 1743 kocht hij een pand aan de Boschstraat, genaamd "Den Swaen"¹²⁰. In dat huis ging hij kort daarna ook wonen. Zijn laatste dochter werd immers gedoopt in de Catharinakerk. Het huis "De Dauphin" aan het Vrijthof, waarin hij tot dan toe woonde, en waar hij ook zijn werkplaats had, verhuurde hij op 26 mei 1744 aan Hermanus Lenarts, brouwer¹²¹. Op 23 oktober 1744 kocht hij nog een huis in de Batterijstraat¹²². Daarnaast had François nog geld over om als bank van lening te gaan fungeren. Bij acte van 29 oktober 1743 leende hij geld aan Carolus Caris voor de aankoop van een huis genaamd "De Franse Croon" in de Smeedestraat, en op 5 december van dat jaar aan Christoffel Michiels voor de aankoop van een pand in de Kapoenstraat¹²³. Op 20 oktober 1744 leende François de la Haye een bedrag van 300 gulden aan Willem Odekercke, in huwelijk met Maria Wouters, op het goed "De Leers" te Weustenrade¹²⁴. François bedacht in deze rijke jaren ook zijn zoon Engel Michael, die op 6 januari 1744 het vruchtgebruik verwierf van het huis in de Sint-Jorisstraat, het huis op de Grote Gracht, en 6 stukken akkerland te Rijckholt¹²⁵. De geweermakerij had aldus van François de la Haye een welgesteld man gemaakt, eigenaar van niet minder dan vijf grote panden in de binnenstad van Maastricht!

Enige jaren later raakte François de la Haye even betrokken in het oorlogsgeweld, hetgeen voor een geweermaker natuurlijk het toppunt van pech is. In 1740 was de Oostenrijkse Successie-oorlog uitgebroken, en in 1748 namen de Fransen Maastricht in. De vrede werd echter snel gesloten, en ingevolge de "renversement des alliances" zouden de Fransen de eerste 46 jaar niet meer terugkomen in Maastricht. François voelde de Oostenrijkse Successie-oorlog wel hard aankomen in zijn portemonnaie. In 1748 moest hij voor het royale bedrag van 12.000 gulden bijdragen in de lening door de Staatse Landen van Overmaas aangegaan ter dekking van de kosten van fouragering van de Franse troepen: "Den 5 Junii, genegotieerd onder borghtoghte van d'Heer J. Gisb. Lenarts, Secretaris der Stad Maastrigt, van Franc. de la Haye en Jenneton José syne huysvrouwe de somme van 3000 pattacons ad 4 p^c - f. 12.000"¹²⁶.

Commercieel moge het François, zeker in deze laatste jaren, voor de wind zijn gegaan, in zijn privé-leven had hij het soms zeer moeilijk. Van de negen kinderen uit zijn eerste huwelijk bleven er slechts twee in leven. En met de kinderen uit zijn tweede huwelijk had hij grote moeilijkheden. Maria Fox, geboortig van Tongeren, 22 jaar oud, verklaarde op 23 juli 1760 dat zij van Pasen 1758 tot Pasen 1760 bij de weduwe François de la Haye, op de Boschstraat, had gewerkt, en verklaarde dat Anna Maria de la Haye "volkomentlyck onnosel of imbecil was,

[. . .] dat dit kind tot geen Discours of eenigherhande saak ter oorsaeke syner onnoselheyt bequaem was [. . .], dat het voorschreve kind geduurig dag en nacht tierde en schreeuwde". Met een gelijkaardige verklaring kwam die dag ook Anna Koeven, weduwe van Matthias Nijst, ex-dienstmeid van François de la Haye en Jenneton Joset. Zij zei dat Anna Maria "tenemael onnosel, imbecil en sinneloos is geweest, [. . .] dat dit kind 't zedert den ouderdom van 3. jaeren, allerhande sottelycke bewegingen soo met syne handen als met syn hoofd dede", en dat het herhaaldelijk "schreeuwde, tierde, en seer moeylyck en boosaerdig was tot groot misnoegen syner ouders"¹²⁷. De zinneloosheid, zo deze bestond, kwam uit de familie Joset. Jenneton had immers een zus, Maria Barbe Josephpe, die "imbecille" was¹²⁸. Al deze notariële verklaringen houden verband met de verwickelingen omtrent de erfenis van Frans. Deze is al achter in de zeventig, en begint te sukkelen met zijn gezondheid, zoals wij vernemen van notaris A. Ruijters, die op 11 juni 1751 bij hem thuis komt voor het opmaken van een acte, en François beschrijft als "kranck van lichaem, sittende in syne keucken op een armstoel aen het vier, dog syn verstant en memorie heel wel magtig en gebruykende"¹²⁹. Frans de la Haye werd uiteindelijk 79 jaar oud. Bij zijn dood woonde hij in zijn huis aan de Boschstraat. Op 29 januari 1753 werd hij begraven in de St. Catharinakerk. Na het overlijden van haar man beheerde Jenneton Joset de zaken. We vinden er af en toe sporen van in de archieven. Op 7 juli 1760 nam zij bij Joannes Clermont een bedrag van 1.000 gulden op, en stelde daartoe als onderpand het huis "De Swaen" aan de Boschstraat¹³⁰. Op 10 oktober 1765 verhuurde zij het huis in de Batterijstraat aan Charlotte Hingsman¹³¹. En in 1775 sloot zij een overeenkomst af met de Kruisherengang¹³².

De erfenis van François was beslist de moeite waard. Hoewel hij reeds tijdens zijn leven enige goederen aan zijn zoon Engel Michael schonk, bleef er nog veel over. In zijn testament van 11 december 1748 verschaftte François zelf een overzicht van zijn vermogen: hij bezat zeven obligaties, voor het zeer hoge totaalbedrag van 46.800 gulden; verder bezat hij vijf huizen, een huis op het Vrijthof genaamd "Den Dauphin", een huis op de Houtmarkt, genaamd "Den Swaen", een huis in de Batterijstraat naast "Den Swaen", een huis op de Kommel, en een huis in de voorstad Saint-Léonard te Luik, genaamd de Drie Carbinders¹³³. Jenneton Joset slaagde er in een gedeelte van deze erfenis nog tijdens het leven van François te verwerven. Op 14 april 1750 bracht François nog een wijziging in zijn testament aan, en schonk aan zijn vrouw twee obligaties, en het huis te Saint-Léonard in Luik. Bovendien ging hij in deze acte over tot een nadere verdeling van het vermogen tussen de kinderen van zijn zoon Engel Michael en de kinderen uit zijn tweede huwelijk. Het lijkt erop dat Jenneton Joset vooral de rechten van haar eigen kinderen wilde veilig stellen. Voor het goede begrip moest de notaris de acte in het frans vertalen voor de dame: "synde den inhoud deses aan de juffr[ouwe] comp[ara]nte in 't frans vertaalt", en toen kon notaris van de Weijer aan Jenneton vragen haar handtekening te plaatsen¹³⁴. Tenslotte vermaakte François aan zijn echtgenote, op 11 juni 1751, het huis "De Swaen", waarvan zij reeds het vruchtgebruik bezat, maar verklaarde verder dat het testament verleden voor notaris van de Weijer geheel van kracht bleef¹³⁵.

François stierf in 1753, en heeft het geruzie in de familie over zijn nalatenschap niet mee hoeven te maken. Er kwam uiteindelijk een rechtszaak van: het Luikse hooggerecht sprak zich uit bij vonnis van 7 augustus 1766¹³⁶. Daarbij kreeg Jenneton één derde deel van de erfenis toegewezen.

Jenneton was een onduidelijk spel aan het spelen. In haar eigen testament, van 22 december 1764, meende zij het testament van haar man de dato 14 april 1750 te kunnen herroepen, en stond zij het vruchtgebruik van al haar goederen af aan haar dochter Maria Anna de Lahaye, die dit ook accepteerde, "de acceptante haar verstant en oordeel ten vollen magtig zijnde zoo als aen ons Notaris en getuygens genoegsaem gebleeken is"¹³⁷. Dit laatste nadrukkelijk gesteld. Want wie wilde het doen voorkomen dat het meisje niet goed bij haar verstand was? De aanval kwam naar alle waarschijnlijkheid uit de hoek van Engel Michael. De halfbroer zou er voor gestraft worden: op 22 juli 1765 herriep Maria Anna de la Haye het legaat van 400 gulden aan haar halfbroer Angel Michael gedaan¹³⁸. Het probleem Maria Anna kwam kort daarna vanzelf tot een oplossing: zij overleed enige dagen na het opmaken van deze laatste acte, en werd op 27 juli 1765 begraven in de Catharinakerk.

Catharine Thonon bleef nu over als enig kind van Jenneton Joset. Deze was, door de dood van Maria Anna genoodzaakt opnieuw een testament op te stellen. Aldus geschiedde op 11 oktober 1765 ten overstaan van notaris H. Hupkens, uiteraard weer in het frans. Zij wenste begraven te worden in de Catharinakerk, en wilde dat er honderd missen voor haar gelezen werden. Zij vermaakte al haar goederen aan haar universeel erfgename, haar dochter uit het eerste huwelijk, Catharine Thonon, met uitsluiting van ieder ander persoon, met name haar zwager: "nonnement son beau fils H.F.M. Somers, de façon que le meme n'aurat aucun droit, propriété, jouissance, praetension, ou disposition au predits bien pour raisons connues a la Testatrice". Waarom Jenneton haar schoonzoon niet mocht is ons verder niet bekend. Catharine Thonon, als universeel erfgename, moest wel in het onderhoud voorzien van haar tante Marie Barbe Josephpe Jozet, "soeur imbecille de la Testatrice"¹³⁹. Op 29 juni 1778 schonk Jenneton Joset "inter vivos" aan haar dochter Catharine Thonon, weduwe H.F. Somers, "sa fille et enfant unique", haar gehele fortuin, bestaande uit zes obligaties en vier huizen, en verder het derde deel van de nog onverdeelde erfenis van François de la Haye, waartoe behoorden twee obligaties, het huis "De Dauphin" en het huis op de Kommel¹⁴⁰. Catharine echter weigerde het eigendom van deze goederen zonder meer te aanvaarden, en op 3 augustus 1778 schonk zij alles weer terug aan haar moeder,

"haar herstellende in alle dusdanig Regt Eijgendom en Meesterschap als zij [Jenneton] was bevoorens het passeren van de gemelde donatie. . ." ¹⁴¹. Kort voor haar dood maakte Jenneton Joset nogmaals een testament op, uiteraard weer in het Frans. Zij herriep al haar voorgaande testamente, sprak de wens uit in de Catharinakerk begraven te worden, liet 100 missen lezen voor haar zieleheil, en stelde Catharine Thonon, "son enfant unique", aan tot universeel erfgename ¹⁴².

Jenneton Joset had haar man zodoende nog 26 jaar overleefd. "Domina Joanna Joset vidua Domini Francisci de la Haie", uit de Boschstraat, werd op 23 augustus 1779 in de Catharinakerk begraven.

De erfenis van Frans de la Haye was echter nog steeds niet verdeeld. Bijna twee maanden na de dood van Jenneton Joset vond een eerste verdeling plaats tussen Catharine Thonon, in huwelijk met Franciscus Somers, enig kind van Jenneton Joset enerzijds, en de kinderen van Engel Michael de la Haye en Anna Hermans anderzijds, te weten: Franciscus Servatius Delahaye; zijn zwager Franciscus Ramaekers, in huwelijk met Maria Agnes Delahaye, mede namens hun enig kind Joannes Michael Ramaekers; Maria Josepha Delahaye, "meerderjarige dogter, zoo in haaren eijgen naem, als geinstituteerde Erfgename door haare afgestorvene suster, juffr. Maria Catharina Delahaye". Ingevolge het vonnis van het Luiks hooggerecht was de erfenis van François voor één derde aan Jenneton Joset, en voor twee derde aan de kinderen van Engel Michael gegund. Bij deze verdeling kreeg Catharine Thonon haar deel van de nalatenschap die in totaal getaxeerd werd op 31.500 gulden; tot haar deel behoorden het huis "Den Dauphin" op het Vrijthof, en het huis op de Kommel ¹⁴³. De kinderen van Engel Michael lieten hun deel van de erfenis voorlopig onverdeeld. Er bestond namelijk nog een geschil tussen hen, dat pas in 1780 opgelost werd. Het betrof hun zus Maria Catharina, die overleden was, maar vóór haar dood haar gedeelte van de erfenis had geschonken aan haar zuster Maria Joseph. Bij overeenkomst van 26 februari 1780 werd bepaald dat Maria Joseph het vierde gedeelte van haar "Grootvaederlijke Nalatenschap" zou behouden, maar het gedeelte van haar zus af zou staan. Toen pas konden de gebroeders en zusters over gaan tot de verdeling van de grootvaderlijke goederen ¹⁴⁴. Zo werd de nalatenschap van François de la Haye geregeld . . . 27 jaar na zijn dood.

Handtekeningen van "Fransous de la Haye" en "Jeniton Joset".

Zijn productie

Uit hoofde van zijn beroep werd François de la Haye lid van twee ambachten. In 1701 trad hij in het kramersambacht ¹⁴⁵, waardoor hij zich koopman mocht noemen. Als geweermaker was hij daarnaast nog lid van het smedenambacht, waarvan hij zelfs meester werd. Op 5 februari 1726 verhuurden François de Lahaye en Jean Jacq Jouppar "als regerende meesters van 't goed Smeedenambachte deser Stadt" aan Dionisius Haenen en zijn echtgenote Maria Plückers hun ambachtshuis, gelegen in de Grote Staat ¹⁴⁶.

Op 5 mei 1711 ondernam hij juridische stappen tegen Zeger Noot, "marctschipper van de Graef op Rotterdam", en tegen Cornelis van Wel, diens schoonzoon, om betaling te verkrijgen van 1.000 gulden hollands, ingevolge een contract getekend ten overstaan van de schepenen van Zaltbommel op 27 augustus 1710 ¹⁴⁷. Het is niet mogelijk gebleken dit contract te achterhalen ¹⁴⁸.

Op 28 november 1726 bestelden S.D. van Loo en F. Crèmière, kapiteins van het regiment Van Swartsenbergh, in garnizoen te Maastricht, bij François de la Haye 120 snaphanen met de bajonetten, "conform de overgegevene en gechachteerde model". Er moest "goet droogh nootenbomen houdt" gebruikt worden, en de lopen zouden "met goet cruyt volgens Maestricts gebruyck moeten geprobeert worden" ¹⁴⁹.

Maar de grootste opdrachten uit zijn carrière waren zonder twijfel de twee "miljoenenorders" die hij, tesamen met Godefroid Corbeau, in 1739 en in 1745 ontving van de Staten van Holland. Een eerste order ontvingen zij op 30 oktober 1739 uit handen van de Gecommitteerde Raden van Holland, voor het fabriceren van 15.000 snaphanen met bajonetten ¹⁵⁰. De Staten van Holland wilden namelijk de regimenten "in den dienst van dezen staat" uitrusten met moderne snaphanen met ijzeren laadstokken. Daartoe hadden zij "ontboden verscheyde Gewermakers, soo in deses Provincie, te Utrecht, als tot Maastricht en Naamen woonaghtig". François La Haye en Godefroy Corbeau, gewermakers te Maastricht, verkregen de order omdat zij "tot een lager prijs, en binnen veel korter tijd als de andere gewermakers" konden leveren ¹⁵¹. Bestek en leveringsvoorwaarden, voor deze order opgemaakt, worden als bijlage hieronder gepubliceerd.

In de vergadering van de Staten Generaal werd op 10 juni 1740 door de gedeputeerden van Holland voorgedragen dat de Gecommitterden Raden van Holland het maken van 15.000 snaphanen met bajonetten hadden aanbesteed aan Godefroy Corbeau en François La Haye, meester roermakers te Maastricht. Zij zouden per 500 geleverd moeten worden aan 's Lands Magazijn te Delft. De aannemers wilden eerstdaags een

partij leveren, en de gedeputeerden verzochten daarom de Staten-Generaal het nodige paspoort te verlenen om de 15.000 snaphanen met bajonetten van tijd tot tijd per partij van Maastricht naar Delft te vervoeren, vrij en zonder betaling van 's lands rechten. De Staten-Generaal gingen hiermee accoord¹⁵². In de periode 1739 - 1742 werden verscheidene proeven met snaphanen van De La Haye en Corbeau uitgevoerd¹⁵³.

Bestek van 30 oktober 1739, opgemaakt door de Staten van Holland voor de fabricage en de leverantie van 15.000 snaphanen met bajonetten, en getekend door François de la Haye en Godefroy Corbeau.

[f° 459] **Conditien waer op Haer Ed^e Mog^e de Heeren Gecommitterde Raden van Haer Ed^e Groot Mog^e de Heeren Staten van Holland en Westvriesland aenbestedden het leveren van vyfftien duizend Snaphaenen met haere Bajonetten en Scheeden.**

Den aenneemer zal gehouden syn te leveren binnen de tyd van Twee jaren een maand onbegreepen het getal van vyfftien duizend Snaphaenen met hunne Bajonetten en Scheeden geconstitueert als volgt:

De lopen zullen moeten langh zyn 44½ Rhylandse duymen, schietende een koogel van 12 in het pond, strykende off stampende, en 14 in het pond lopende, van agter wel gehamert en voorwaerts soo light als mogelyk zonder eghter de nodige sterkte van de Loop te benemen.

De lopen zullen moeten syn van goed fyn yser en in 't geheel opgemaakt zynde, niet meer mogen wegen als vyff pond Delfs gewicht, ¼ pond onbegreepen; dezelve moeten van buyten syn doorgaans rond en glad, wel gepolyst en zonder andere ornamenten als aen het model, die in egaele distantie van malkander moeten gemaakt worden, van binnen doorgaans even wydt, suyver en glad geboort, zonder gallen, gaten, scharren, rouwigheyd off eenige andere Fouten.

[f° 459 v] De Laetgaten moeten in de loopen gedrilte en niet geslagen worden, en by 't aanleggen van de Slooten zal den aenneemer sorgh dragen, dat dezelve wel aen de Loop en in 't hout sluyten, dat de Laetgaeten recht in 't midden en gelyk met het Hol van de pan komen;

De Staart-Schroeven moeten ook syn van goed yser met een goeden dicken Draad volgens het model en ten minsten zeven draeden lang met een Kerff daer in, en wel net in en aen de loop sluytende.

Aen yder Loop moeten syn ses Tenants off oogen, als vier om de loop in de Laden te houden, en Twee om de bovenste Pyp aan de Loop en Laad te houden; van welke Ogen off Tenants de vier bovenste, soo wel als het visier en punct op de Loop moeten geseldert worden, de Twee onderste Ogen moeten wel vast en net aen de lopen gelegd worden.

De Slooten moeten syn plat, van binnen en buyten wel gepolyst en van goede Stoff met suffisante wel geharde platen, hanen, pannen, Staelen, en wel getemperde veeren, de Tuymelaers door een goede Stoetel gedekt, alle de Stucken wel net en sterck in malkander, en tegen de plaat gewerkt, de platen soo gemaect, dat de voorste Slotschroeff door de plaat, en voor, en niet onder de Staal veer henen schiet, en die en alle andere Schroeven moeten met een goeden draad voorzien syn.

[f° 460] De Laaden moeten gemaakt syn van goed, gezond droog, Fransch off Duyts nooteboomenhout, sonder wormsteken Spint Scheuren quasten off eenige andere fouten, de Kolven vyfftien duymen langh, niet te regt, maar wel ingekept, opdat de Snaphaenen wel aenleggen en niet lighter als 't Model; de Laadstocken moeten syn Zolinger werk, geslepen en van die Stoffe, daar de deegen Klingen van gemaakt worden, wel getempert, goed taey en buygsaem, volgens het Model, dogh niet swaerder als ¾ pond wegende, en wel in de pypen sluytende, het beslagh moet syn van geel koper volgens het model en niet lighter, yder der vier geslage pypen moet met Twee ysere pinnen aan de Laad vast gemaakt worden; het mondstuck net ingewerkt, en het hout wel omvatten; aan de Staart off Sleutelpyp moet een sterke suffisante en wel getemperde veer, ten minsten 2½ duym lang vastgeklonken syn, tot het houden van de Laadstock volgens 't model, de bovenste cardon-ring moet plat en gelyck die aen de beugel geboogen syn.

Aen de Bajonet moet het plaetje soo groot syn, dat het de Scheede van boven dekt; Het Huys van de Bajonet soodaenig ingesneden, dat dezelve vast op de snaphaen staende met de bogt boven het sloth komt, en behoerlyck sluyt, de scheeden moeten syn met een kopere haack en oorband volgens model: wanneer eenige loop en moeten geprobeert worden, zal er den aenneemer ten minsten ses hondert in gereedtheyd moeten hebben.

Voor dat de loop en ter proeffplaats gebracht werden zal den aenneemer die van binnen van Oly en alle

andere vuyligheyd doen suyveren, vervolgens de Oogen punct en visir daar aan, en in 't geheel gereed maken om in de Laad te leggen.

[f° 460 v] De proeff zal geschieden tot Maestricht door den geswoore Stads constapel ten Costen van den aenneemer en ten overstaen en genoeg van een off meer personen, door Haer Ed^e Mog^e te benoemen, met kogels van 12 in 't pond na 't gewicht der Stad Delft, tot yder schoot zal genomen worden Kogels swaerte, off $\frac{1}{12}$ van een pond Buspulver, 't zelve zal moeten syn van goed droogh en versch 's Lands proeff houdende;

De proeff in voegen voorsz. geschied zynde, zullen de loopen eenige daegen in een Kist opgesloten en als dan geexamineert werden, en de geene welke bevonden worden goed te syn zullen geteykent werden met het wapen der Stadt Maestricht, die geene dewelke eenige Scheuren gaten off andere fouten hebben zullen met een ander teyken geteekent worden, uytgeschoten, en niet meer ter proeff mogen gepresenteert worden.

De Snaphaenen behoorlyk opgemaakt zynde, zal den aenneemer dezelve ten synen Costen by partyen van vyffhondert te gelyk leveren aen 's Lands Magazyn te Delft, alwaer dezelve van Stuck tot Stuck zullen geexamineert worden, en die geene die niet bevonden worden conform het model off deeze Conditien zullen ten synen Costen aen Hem te rugh gezonden worden.

Zoo drae de Eerste party zal geleverd zyn, zal ten behoeve van den aenneemer gedepecheerd worden ordonnantie ter som van Twee duysend Vier hondert gls. en soo vervolgens altyd Twee hondert snaphaenen

[f° 461] minder betaald worden als geleverd syn ten uyteynde van de Leverantie als wanneer aen hem het restand van Twee hondert mede zal betaald worden.

Aen den aenneemer zal voor yder Snaphaen met syn Bajonet en ysere Laadstock geconstitueert als voorsz. betaald worden de som van aghd guldens.

Op de vorenstaende Conditien hebben Goodefroy Corbau en Francois La Haye Meesters Roermakers te Maastricht zynde die geene dewelke deze hebben onderteekent aengenomen te leveren de quantiteyt van vyfftien duizend Snaphaenen met haere Bajonetten. Gedaen in S Gravenhage den 30^e October 1739.

fransous de la haye
godefroy Corbau

(Den Haag; ARA, Derde Afdeling, archief van de Gecommitteerde Raden van Holland, inv. nr. 3089 f° 459 - 461).

Voor de financiering van het contract nam Francois Delahaye, "borger en meester geweermaecker deeser stad", op 13 november 1739 bij mej. Maria Catharina du Castel en de heer Isaack Reinick, "borgers en banquiers deser stad", "tot effectueeringe van syns comparants [= François Delahaye] Entreprise ingegaen met haer Eed[ele] Moog[ende] de Heeren gecommiteerde Raeden van Holland benefens den geweermaker Corbeau van eene Leverantie van vyfthien duizent snaphaenen", een bedrag van 4.000 gulden op tegen een rente van 5%. Het was wat men nu zou noemen een doorlopend crediet. De lener kon naar behoefte vrij opnemen: "de welcke hy van tyt tot tyt nae maete dat hy het van noode heeft onder syne Quittantie sal kunnen ontfangen", en aflossen wanneer het gelegen kwam: "belovende d'ontfangene gelderen ook van tyt tot tyt te restitueeren nae maete dat syne Cragte en vermogens het permitteren". De rente hoefde alleen maar op het opgenomen bedrag betaald te worden. In geval van wanbetaling zouden de geldschietters beslag kunnen leggen op de betaling verricht door haar Edele Mogenden. Als onderpand stelde François zijn huis aan het Vrijthof naast de griffier Van Panhuys, "met nog een huys daer by geleege sig uytstreckende tot aen de Groote Graght" (bedoeld is het huis "De Dauphin", met het er achter gelegen huis aan de Grote Gracht, elders genaamd het "Agter Quartier")¹⁵⁴, en een huis in de Sint-Jorisstraat, "naest de poort van 't Clooster der Eerw[aarde] Patres Predikheeren alhier" (bedoeld is het pand "Den Coninck van Denemarken")¹⁵⁵.

Het vervaardigen van de lopen werd uitbesteed in het Luikse. Op 7 november 1739 werden door notaris N.A. Carlier te Luik twee overeenkomsten opgemaakt tussen François de la Haye, "marchand d'armes en la ville de Maestreck" en twee lopenmakers. Jacques Gustin, "maistre forgeur de canons", uit Forêt verbond zich tot het leveren van 4.000 lopen naar het model dat hem gegeven was. Deze lopen zouden daarna doorgestuurd worden naar Joannes Josez, "maistre garniseur, pour les garnir". Gustin en Josez konden wel lopen smeden, schrijven konden ze echter niet: ze tekenden beiden met een kruisje. De tweede acte betrof Henry Dombret,

van het dorp Vaux-sous-Olne, "terre des Estats Generaux" zoals uitdrukkelijk vermeld wordt, die zich verplichtte tot het fabriceren van 3.500 lopen "ensuite de la modelle luy mis ens mains", voor de prijs van 5 schellingen per stuk. De gefabriceerde lopen zouden voor verdere behandeling worden doorgezonden aan Anthoine Jamin, "maistre garniseur". De productie moest 40 lopen per week bedragen. Beide actes werden te Luik opgemaakt, respectievelijk ten huize van Joannes Josez en Anthoine Jamin, die in de voorstad Saint-Léonard woonden, in de parochie Saint-Thomas ¹⁵⁶.

Het plaatsen van dergelijke grote orders in het Maastrichtse door de Staten van Holland, dus in feite door de Staten Generaal, is niet verwonderlijk. Vanwege de aanwezigheid van zowel ijzererts als steenkool kende de omgeving van Luik vanouds een zeer bloeiende metaalindustrie. Staalarbeiders uit het Luikse werden tegen hoge beloning weggelokt, met name naar Duitsland ¹⁵⁷. Luik en Maastricht hadden via de "economische slagader" van die tijd, de Maas, een uitstekende verbinding met de Republiek, met name met Holland. Ingevolge de Maasveldtocht van Frederik Hendrik en de verovering van Maastricht in 1632 vestigden de Staten Generaal soevereine rechten over dit belangrijke productiegebied van wapens. Toen de drie landen van Overmaas Valkenburg, Dalhem en 's-Hertogenrade in 1661 definitief in een Staatse en een Spaanse partage verdeeld werden, bereikte de Republiek daarenboven dat het productieproces van vuurwapens voortaan bijna geheel "binnenlands" uitgevoerd kon worden. De Staten Generaal waren immers soeverein over de diverse Generaliteitslanden in de omgeving van Maastricht (zie kaart), en het feit dat het prins-bisdom Luik in gewapende conflicten traditioneel neutraal bleef, kon de commercie alleen maar goed doen. Wellicht verklaart de toenmalige politieke constellatie ook waarom het uitbesteden van de fabricage van lopen vaak geschiedde in Olne, dat immers Staats was. Voor de geweermakers De La Haye waren de contacten met het Luiker land blijkbaar zo frequent dat Michael er zijn eerste, en Frans zijn tweede echtgenote ontmoette en huwde!

Hoe in de achttiende eeuw geweren werden opgeborgen leert ons deze tekening van het voormalige Arsenal van Maastricht, in de Oude Minderbroederskerk, heden Rijksarchief in de provincie Limburg. De geweren werden keurig in rekken opgehangen. Midden in het lokaal stonden werkbanken voor het schoonmaken van de geweren (RAL, kaartencollectie, cat. nr. 367; foto H.L. Mordang).

Het bedrijf van François draaide deze jaren dus op volle toeren. De werkplaats, gelegen in zijn huis aan het Vrijthof, in het centrum van de stad, bezorgde overigens wel veel overlast, zoals blijkt uit een klacht van de burens bij het gemeentebestuur. Er werden namelijk van tijd tot tijd horens verbrand, "daer door sulken grooten en onverdraegelyken stanck, soo in de omliggende huysen, als op straet jaa selfs verscheyde ongemacken en qualen worden gecauseert". De stank was zo onverdraaglijk, en de klachten van de buurtbewoners zo ernstig, dat de raad van Maastricht op 11 juli 1740 besloot François de la Haye te verbieden voort te gaan met "het branden van horens, of diergelyke stinckende stoffen in 't huys of werckhuys, alwaer hy actuelyck woont", op straffe van zes goudguldens. Men verzocht hem dus zijn werkzaamheden uit te voeren op een plaats "alwaer dergelyke clagten niet worden gedaan" ¹⁵⁸. François moest de intimatie van de raad wel nakomen. Een oplossing werd snel gevonden. Slechts een week later, op 18 juli behandelde de raad een request van François de la Haye, die daarin verhaalde dat hem verboden was horens te verbranden, "'t geene tot harden van de slooten nochtans noodsaakelyk gerequireert word, en waer sonder syn ambagt geensints kan exerceeren, dat sulx aan syne ouders, voorouders en andere noyt is belet geworden". Hij had echter reeds een huis op de Kommel

- Pluijmaekers: E; G port. 22
 Poel: E
 Poell: Hs 194, 29
 Poels: E; G port. 22
 Poeth: pr. 1111
 Poilvache: Hs 195, 69
 Pohlman: E
 Polanen: Hs 193 II, 81; Hs 201 A
 Polen: Hs 197
 Polis: G port. 22
 Poll: E
 van de Poll: G port. 22
 Pollaert: E
 de Pollart: Hs 195, 71
 van Pollart: Hs 194, 39
 Pollitz: E
 Ponsens: E
 du Pont: Hs 195, 37
 de Ponti: E
 van de Poort: E
 van de Port: V
 van de Port (Neeritter): Hs 195, 73
 Portmans: Hs 194, 30
 Poswick: V
 Pötgens: E
 Potting: E
 Poyck (Kerkrade), zie: Duikers E
 Pranck: Hs 193 II, 82; Hs 201 A
 Prevost: E
 Prickarts: E
 Princen: E
 Proenen: Hs 197
 Pullinx: E
 Putanus de Bammelrade: Hs 194, 31
 Puteanus: E
 Putelingh: Hs 195, 9
 Pijls: G port. 22; V
 Pijls (Schinnen): Hs 195, 74
 Pijls (Piels) (Stevensweert c.a.): E
 Quad: Hs 193 II, 83; Hs 201 A
 Quadvlieg: G port. 22; E
 Quaniel: E
 de Quay: G port. 22
 Quasten: E
 Quix: E
 van Rade: Hs 195, 65
 Radermacher: V
 de Radetzky d'Ostrowick: fam. arch. Van Moorsel, inv. nr. 374
 Raedts: E; fam. arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 Raesfeld: Hs 193 II, 84; Hs 195, 97; Hs 201 A; arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Raets: Hs 195, 67
 Raeven: E
 Ramakers: E
 Randenraedt, en Von der Aa: Hs 193 II, 85; Hs 201 A
 de Ras: G port. 22
 Rasoir: Hs 194, 32
 Ratingen: E
 van Ravestein: V
 Rauwet: E
 Reggio: Hs 195, 42
 Regnier, zie: Sigal
 Regout (Maastricht): G port. 22; V (4 dozen + 1 omslag); Hs 294; Hs 295, 70
 Remmen: V
 St. Remy: E
 Renesse: Hs 193 II, 86; Hs 201 A
 de Renesse d'Oostmalle: arch. De Geloos, inv. nr. 1567
 van der Renne: G port. 22; fam. arch. Van Moorsel, inv. nr. 379; E
 van Rennenberg: pr. 582
 Renten: V
 Requilé: Hs 195, 25; V
 de Reter: Hs 195, 84
 Reubsaet: E
 Reulen: E
 Reumkens: E
 Reuschenberg: Hs 193 II, 87; Hs 201 A
 Rex: fam. arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 Reynders: E
 Reijver: E
 van de Rhaer: Hs 194, 34
 de Rhoe: fam. arch. Van Moorsel, inv. nr. 374
 Richard: arch. Keverberg, inv. nr. 430
 Ridder: E
 Riedi: fam. arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 van Riepmst: Hs 197
 van Riemsdijk: E
 Rietjens: E
 Rietraet: E
 Rigado: E
 Rinach: Hs 193 II, 88; Hs 201 A
 Rinckens: E
 Ritzen: E
 Rivieren: Hs 193 II, 89; Hs 201 A
 Robertson: E
 Rodigast: E
 Roebroek: G port. 22; V; E; fam. arch. Roebroek; pr. 1005, 1102
 Roelof(fen): E
 Roest van Ensenbroek: G port. 22
 Rogalla Zawadsky de Bieberstein: G port. 21
 van Rohe: arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Roisin: Hs 193 II, 90; Hs 201 A
 Rolvinck: V
 Rompelberg: E
 de Ronde: V
 Roosen (Maastricht): Hs 195, 76; E
 Roosenboom: E
 Rooth: E
 op 't Rooth: E
 Roost: E
 den Rooyen: E
 de Rosen: G port. 22; Hs 195, 72
 Ross: E
 Ross (Heerlen): pr. 1004
 Rossie: E
 Rossier: E
 van Rossum: fam. arch. De Meer
 d'Osen, inv. nr. 22
 Roumen: E
 Royen: E
 Rubens: E
 Ruland: G port. 22
 Rulkens: E
 Russel: G port. 22
 Rüssel: V
 Rutten: G port. 22; E
 Ruys: E
 van Ruys: Hs 194, 33
 Ruys de Beerenbrouck: G port. 22; Hs 195, 77
 Ruijsch: Hs 195, 78
 Ruijsschen: Hs 197
 Ruijters: Hs 195, 56
 de Ryckel: Hs 197
 Rijckers: E
 van Rijckevoorsel: G port. 22
 Rijcx: Hs 195, 75
 van de Rydt-Janssen: V
 de Rijk: G port. 22
 Rijs: E
 van Rijswijk: E
 Rijvers: E
 Sadée: E
 Saffenberg: Hs 193 II, 91; Hs 201 A
 Salms (Maastricht): Hs 195, 79
 van Salomon: Hs 194, 33
 Sanders: E
 Sandhorst: Hs 201 A
 Sassen: Hs 195, 80
 de Sauveur: fam. arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 Savelant: fam. arch. v.d. Bergh, inv. nr. 575
 Savelberg: E; G port. 22
 Savelkous: E
 Savelsberg: V
 Schaeken: E
 Schaepkens van Riepmst: G port. 22; V
 van der Schaeren: fam. arch. Van Moorsel, inv. nr. 370
 Schaesberg: V; Hs 193 II, 92; Hs 201 A; arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Schaetzen: E; Hs 195, 10
 Schaffers: E
 Schalun: Hs 201 A
 Schandeleer (Maastricht): Hs 195, 82
 Scheepers: Hs 195, 84
 Scheiffart: fam. arch. v.d. Bergh, inv. nr. 575

Schelberg: E
 Schell: E
 Schellart: Hs 193 II, 93; Hs 195, 74; Hs 201 A
 Schellart van Obbendorp: arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 de Schellart de Schinnen: Hs 195, 81
 Schenarts: E
 Schenk van Nideggen: Hs 193 II; Hs 194; Hs 201 A; arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Schey: E
 Scheyven: E
 de Schiervel d'Altembrouck: G port. 22
 Schils (Heerlen): pr. 1006
 heren van Schinnen: Hs 195, 83
 Schmitz: E
 Schoenmakers: G port. 22; fam. arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 Schoenmackers (Houthem): Hs 35 fo 40
 Schols: Hs 294; Hs 195, 84
 Schommerts: E
 Schonard-Schonvorst: Hs 193 II, 95
 Schonaw: Hs 201 A
 Schonvorst: Hs 201 A
 Schoonenbergh: Hs 195, 90
 Schoonbrood: E
 van der Schoor: E; V
 Schoutete-Erpe: Hs 193 II, 96; Hs 201 A
 van Schren: Hs 194, 9
 Schreurs: E
 de Schroots: Hs 195, 72; Hs 197
 Schrijvers (Maastricht): Hs 195, 37
 Schulpen: E
 Schutgens: E
 Schutter: E
 Schwartzberg (Wittem): Hs 195, 85
 Schweitzer: E
 Schijns: E; V
 Seerden: E
 Seeuwen: E
 de Selys: Hs 195, 72; Hs 197
 (von) Senden: E; Hs 195, 30
 Sentiens: E
 de Seny: V
 Serpenti: E
 van Sevel: Hs 195, 90
 Sevens: E
 Sigal, en Regnier: V
 Simon, en Delnoz: V
 Simons (Weert): E
 Sintzich: Hs 201 A
 Skene: E
 Skene (Schotland): Hs 195, 31
 Slabbers: E
 van Slenaken: G port. 22
 Sleuters: Hs 195, 9

Slex (Aldekerk): Hs 194, 36
 Sleypen: G port. 22
 Slichers: Hs 195, 90
 Slots: E
 van Slijpe: G port. 22; V
 von Slijpe-Collard: Hs 195, 86
 Slijpen: E
 de Smackers: fam. arch. Van Moorsel, inv. nr. 380; Hs 195, 20
 Smeets: E
 Smeets (Amby c.a.): V
 Smets: E; Hs 195, 37
 Smits: E; fam. arch. v.d. Bergh, inv. nr. 585
 Smitshuizen: E; V
 Smoolenaars: E
 Sneijers: E
 Snikers: E
 Snijders: E
 van Soest: E
 Soiron: E; G port. 22
 Somya: E

Soons: Hs 35 fo 25
 Sparla: E
 Spee: V
 Speel: E
 Spierings: E
 van Spies: pr. 581
 van Splinter: G port. 22; Hs 194, 33
 Sprewart: Hs 197
 Spronck: E
 Sprooten: Hs 195, 84
 Stadelman: E
 Staekenborg: E
 Startz: V
 Stas: E
 Stassat: E
 Stassen: E
 v.d. Steen: E
 de Steenhault: E
 de Steinbach: E
 Steingens: Hs 194, 37
 Stelkens: Hs 195, 25

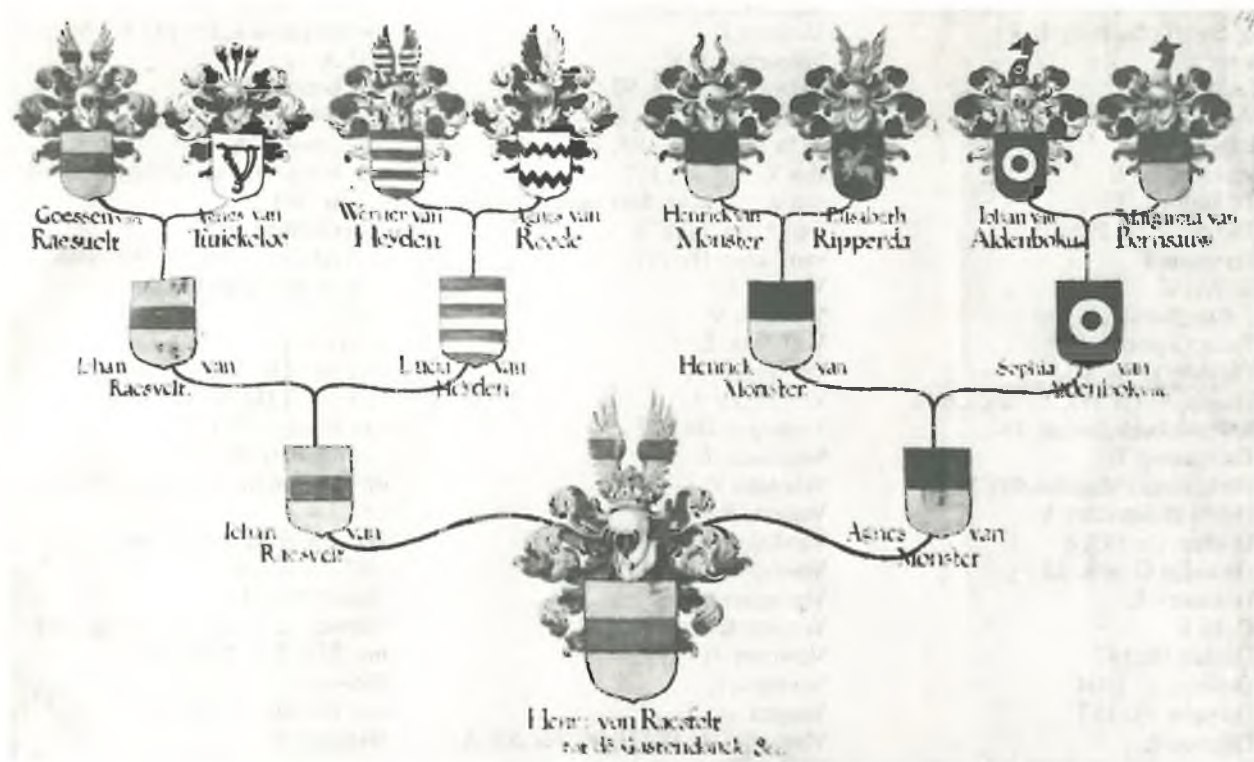
Voorbeeld van een pertinente vervalsing: de Franse adellijke, afstammeling van de familie De La Haye, in werkelijkheid een Waalse pachtersfamilie (RAL, nalatenschap w. Goossens, inv. nr. 21; foto auteur).

- de Stembier: Hs 195, 72
 Stenmans: E
 Stephanij: E
 Stevens: E; G port. 22; V; Hs 294;
 E
 Steilen: E
 Stockmans: E
 Stokbroekx: E
 Stols: V
 Storms: E
 Straatmans: Hs 195, 84
 Strauven: Hs 197
 Strens (Brussel, Roermond): V
 Straatman: E; G port. 22; V
 Straet: E
 Straeten: Hs 195, 25
 Struykers: Hs 197
 Strijbosch: E
 van Strijthagen: G port. 22; E
 de Stuers: G port. 22; Hs 195, 97
 Stultiens: E
 Stultjens: E
 Stijns: Hs 195, 40; Hs 195, 54
 van Suetdael: E; Hs 195, 37; Hs
 197
 de Swart (Gulpen): E
 Swerts: E
 Swildens: E
 van Swolgen: Hs 195, 96
 Sijbers: E
 Sijstermans: E
 Tackenberg: E
 Tartmans: Hs 195, 75
 Teeuwen: E
 Teillers: E
 Terbarghorst: Hs 197
 Testa: G port. 22
 Theelen: E; pr. 1113
 Thelen: V; Hs 195, 37; arch. huis
 Reymersbeek, inv. nr. 16
 Theunissen: E
 Theunissen (Maasbracht): V
 Thiel (Maastricht): V
 Thielen: Hs 195, 67
 Thiessen: G port. 22
 Thimister: E
 Thilo: E
 Thisius: Hs 197
 Thomas: pr. 1104
 Thoreels: Hs 197
 Thijssen: E
 Thijssen: fam. arch. De Montaigne,
 inv. nr. 37
 Tielens: G port. 22; V
 Tiggelaars: E
 van Til en van Malbeek: Hs 197
 Tilmans: E
 Tillmans: V
 Tilly: E
 Timmermans: E; G port. 22
 Timmers: E
 Toebaert: E
 Tonnaer: Hs 195, 9
- Trap: E
 de Trazignies: arch. De Geloës, inv.
 nr. 1256
 Tresigny: Hs 193 I, 44; Hs 201 A
 Tribels: E
 Triepels: E
 Trips: Hs 201 A; arch. De Geloës,
 inv. nr. 1510
 Truyen: G port. 22
 Tulkens: E
 Tulleners: Hs 195, 73
 Tulleneers: E
 Tummers: E
 Turck zu Hemert: Hs 193 II, 97; Hs
 201 A
 Tijsmans: E
 Tijssen: E
 Ubachs, Ubaghs: E; V; Hs 294; Hs
 195, 84
 Ubben: E
 Ummels: E
 Urlings: E
 Vaes: V; Hs 193 II; Hs 197; fam.
 arch. De Montaigne, inv. nr. 37
 de Vaes: Hs 195, 72
 Vaessen: E
 Valckenberg: V
 Valzolio: Hs 195, 95
 van Varo: Hs 194, 9
 de la Vaulx: Hs 195, 72
 van Vechel: Hs 197
 van der Vekene: fam. arch. Van den
 Bergh, inv. nr. 578
 van Velp: Hs 197
 Venner: E
 Verbeek: V
 Verborgh: E
 Verheggen: E
 Verheugen: E
 Verheijen: Hs 197
 Verkissen: E
 Vermaas: E
 Vermin: E
 Versleijen: E
 Verstappen: E; Hs 195, 84
 Vervegaard: E
 Vervins: E
 Vervoort: E
 Verwijns: E
 Veugen: E
 Vieswille: Hs 193 II, 98; Hs 201 A
 Vignon: E
 de Villers: Hs 195, 10
 de Villers de Pité: G port. 22
 de Villers-Masbourg d'Eclaye: G
 port. 22
 Virnenberg: Hs 193 II, 91; Hs 201
 A
 Vissers (Well): E
 Vlatten: Hs 201 A
 van Vleck: V
 Vleugels: E
 Vliek: E
- Vlodrop: E
 Voegels: Hs 195, 65
 Vogels: G port. 22; V
 Voncken: E
 Vooren: E
 van Voorst tot Voorst: G port. 22
 Vorstermans: E
 Vos: E
 Vos de Wael: G port. 22
 Voss: Hs 194, 19
 Vossen: E
 Vrancken: E
 van der Vrecken: Hs 195, 16; Hs
 197; pr. 1147
 Vreuls (Mheer): Hs 195, 91
 Vrients (Maastricht): Hs 341
 de Vries: E
 Vroegop: E
 Vroels: V
 Vrijens: G port. 22
 Vrijens, zie: Lacroix
 Vullers: E
 Vijgen: V
 Wachtendonk: Hs 255; arch. De
 Geloës, inv. nr. 1467
 Wachtendunck: Hs 193 II, 99; Hs
 201 A
 Wackers: E
 Waegemans: Hs 195, 20
 Waegeningh: E
 van Waes: fam. arch. Van Moorsel,
 inv. nr. 381
 Wagemans: E; V
 de Waha: Hs 195, 72; fam. arch.
 Van Moorsel, inv. nr. 382
 Walda: E
 Walpots: E
 Walschot: E
 Walthiers: Hs 197
 van Wamel: Hs 197
 Wardenberg: E
 de Warrimont: G port. 22; Hs 195,
 88
 Wassenaar-Santhorst: Hs 193 II,
 100; Hs 201 A
 Wassenberg: E
 Wautier: fam. arch. v.d. Bergh, inv
 nrs. 578, 582, 586, 587
 Weber: V
 van Weerth: Hs 194, 48
 Wehrens: E
 von Weichs zur Wenne: G port. 22
 v.d. Weiden: E
 Weims: Hs 193 II, 101; Hs 201 A
 Welbers: E
 van Welderen: Hs 195, 89
 Wellens, E
 Werden: V
 Werdmuller von Elgg: E
 van Werm: Hs 197
 van Wersch: E
 Werst: Hs 193 II, 102; Hs 201 A
 Wery: E

Wessem: E
 van Wessem: G port. 22
 van Wessem (Roermond): Hs 195, 90
 Westerburg: Hs 194, 49
 Wetemans: E
 Weusten: V
 Weustenraedt: Hs 375
 van Wevelinghoven: Hs 194, 38
 van der Weijden: Hs 197
 van de Weyer: V
 Weyermans: E
 Weijers: V (1 doos)
 Widdershoven: G port. 22; V
 Wierix: E
 Wilders: E
 Wildt: E
 de Wildt (Maastricht): Hs 195, 92
 Will: E
 Willems: E
 Williart: Hs 195, 37
 Wilmaer: E

Wilmar: V
 Wilre von - von der Lohe: E
 Wimmer: E
 de Win, zie: Brants
 Winans (Maastricht): V
 van Winckelhuysen: arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Wingaerts: E
 Wingerts: E
 van de Winkel: E
 Winters: E
 Wirtz: V
 Witjens: E
 Witmackers: E
 Wittenhorst: Hs 194, 42; Hs 193 II, 105; Hs 201 A; arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Witthem: Hs 193 II, 104; Hs 201 A
 Witthoff: Hs 194, 40
 Woestingh: Hs 195, 90
 Wolbock: Hs 195, 87
 Wolfhagen: E

Wolfs, en Wijkmans: E
 Wolters; E V
 Wouters: E
 Wulgens: E
 Wijenhorst: Hs 194, 41; arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 van de Wijer: Hs 195, 37; Hs 195, 65
 Wijers: E
 von Wijhe zu Tungersdorff: pr. 599, 600
 Wijkmans: E
 Wylich: Hs 193 II, 103; Hs 201 A
 van Wylick: E
 van Wymar: arch. Staten Gelder, inv. nr. 305
 Wynandst: E; V
 van IJseren: V
 Zegers (Blitterswijk): Hs 195, 93
 van Zevel: G port. 22
 Zock: E
 Zohlandt: E
 Zuylen: Hs 193 II, 106; Hs 201 A

Kwartierstaat, bij de Staten van het Overkwartier van Gelder ingeleverd door Henricus van Raesfelt tot den Gastendonck, om toegelaten te worden tot de ridderschap (RAL, archief van de Staten van het Overkwartier van Gelder, inv. nr. 305; foto H. L. Morang).